СОВЕТСКЭ КОНСТИТУЦИИН НАРАН ДОРО
БУРЯТ ОРОНДОО ЖАРГАНХАЙ

БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад ҮНЭН

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 286 (8811) | 1958 оной декабриин 5, пятница | Сэн 20 мүнгэн

СССР-эй ажахын бүхы хэрэг ниитын баялигые арьбадхалгын, ажалшадай ажана байдал болон соёл болбосоролые саг үргэлжэ дээшэлүүлгын аша туһада, СССР-эй бэеэ даанхай байдалые, өөрыгөө хамгаалха хүсэ шадалые шангадхалгын аша туһада зорюулагдажа, гүрэнэй арадай-ажахын түсэбөөр тодорхойлогдон, эрхилэгдэнэ.

(СССР-эй Конституциин II-дэхи статья)

СОВЕТСКЭ КОНСТИТУЦИ МАНДАГ!

«Уншагты,
атаархагты,
би—Советскэ Союзай
эрхэтэнби»

гэжэ пролетариадай поэт Владимир Маяковскиин бэшэһэниинь совет хүн бүхэнэй омогорхон хэлэдэг нангин үгэнүүд болонхой. Ажал хэхэ, эрдэмдэ һураха, үтэлхэдөө, үбшэлөөд байбал—тэдхэмжэ абаха агуу-хэ, адли тэгшэ эрхэнүүдыемнай хуулиин гуримаар батадхан мүнхэлөөд, бүхы дэлхэйн ажалшадай зориг бадаруулан уряалдаг жэшээ болоһон мандагша Советскэ Конституциин алдарта ойе мүнөөдэр тэмдэглэжэ байнабди.

Гүрэн түрынгөө, хуби заяанайнгаа бодото эзэд болоһон Советскэ Союзай хүдэлмэришэн анги, колхозно таряашад, ажалша интеллигенци Агууехэ Октябрьһаа хойшо үнгэрһэн дүшөөдхэн жэлэй турша бүхы хүн түрэлтэнэй түүхэдэ хэзээшье үзэгдөө дуулдаагүй ехэ амжалтануудые туйлаад, коммунистическэ общество байгуулха сэхэ замда шиидэжэ оронхой—урагшаа зуумайн дабшажа ябана.

Зоной зоригоор тогтоогдоһон Соведүүдээр дамжуулан гүрэнөө хүтэлхэ хэрэгтэ хото, хүдөөгэй ажалшад үргэн олоороо хабаадана. Бүгэдэниин, сэхэ, тэгшэ эрхын, нюусаар дуугаа үгэлгын үндэһөөр һунгагдаг Совет засагай дээдын болон нютагай зургаануудта миллион тамын зуугаад мянган депутадууд оло-ной туһада оролдон хүдэлжэ байна. Эдэмнай арадай эрхим хүбүүд, басагад—хүдэлмэришэд, колхозни-гууд, эрдэм наука болон соёл культурын ажал-ябуулагшад, Советскэ Арми болон Флодой сэрэгшэд юм. Эдэнэй тоодо манай республикын 17 түлөөлэгшэд СССР-эй, РСФСР-эй Верховно Соведүүдтэ, 5950 хүн нютагуудайнгаа засагай зургаануудта депутадууд боложо һунгагданхай. Эгээжэ гүрэн түрын хэрэгые бүхы арад зоной найдабаряар, захяагаар эрхилдхэлсэжэ байһан жэшээ урдань хаана байгаа юм!

Промышленность, хүдөө ажахы, соёл культура, эрдэм наукамнай капиталистическэ ямаршье хүгжэнги ороной тэнсэхэ тэсэхээр бэшэ түргэнөөр, зэргэшэхэ дүтэлхөөр бэшэ, гайхалтайгаар хүгжэн һалбарна. Һаяшаг лэ барга харанхы гэгдэдэг байһан манай орон мүнөө хүн зонойнгоо эрдэм һургуулитай болоһоор, инженернүүд, техникүүдэйнгээ тоогой талаар дэлхэй дээрэ түрүүлээ. Гурбадахи хэмэл одомнай социализмын ороной эрдэм ухаанай, хүсэ шадалай һүр жабхаланта гэрэлдэ болонхой, дэлхэйе тойрон дабшана.

Эдэ бүгэдэмнай—Коммунистическэ партиин сэсэн мэргэн хүтэлбэриин аша, совет арадай шэн габьяата ажалай үрэ мүн.

КПСС-эй XX съездһээ хойшо улад зоной байдалые улам һайжаруулхын талада угаа ехэ юумэн хэгдээ. Гүрэнэй пенси тухай шэнэ хуули гараа, промышленность болон эмхи зургаануудтахи хүдэлмэриин сагые удаа дараалан хороохо хэмжээнүүд абтажа эхилээ, дунда ба дээдэ һургуулинуудта һураһанай түлөөһэн болюулагдаа, бага салин нэмээгдээ.

Ажахын, культурна байгуулалтын талаар союзна, автономно республикануудай эрхые улам үргэдхэжэ, нютагай үүсхэл гаргуулха, арадай ажахын соведүүдээр дамжуулжа, промышленность болон барилгын хэрэг бүри һайнаар эрхилдэг болгохо гэхэ мэтээр һүүлэй жэлнүүдтэ парти, правительствын бэелүүлһэн хэмжээнүүд—социалистическэ демократиие саашадань хүгжөөһэнэй шэнэ гэршэ жэшээ болоно. Эдэ хэмжээ-ябуулганууд арад түмэнэй эдэбхи үүсхэлые улам бадаруулха, гүрэнэй, ажахын, соёл гэгээрэлэй хэрэгтэ тэдэниие бүри үргэн олоорнь элсүүлэн хабаадуулха ябадалда зорюулагдана.

Үндэһэн Хуулиимнай энэ жэлэй һайндэр коммунизм байгуулагшадай съездэ—КПСС-эй XXI съездэ бүгэдэ ниитээрээ бэлдэжэ, ерэхэ долоон жэлэй туршада бэелүүлэгдэхэ түрибэлгүй ехэ зорилгонуудые тодорхойлон хараалжа байһан үетэй тудалдаба.

Мүнөө бүхы совет арад, тэрэ тоодо манай республикын ажалшад, социалистическэ демократиин олгоһон хизааргүй ехэ эрхэеэ эдлэн, «СССР-эй арадай ажахые 1959—1965 онуудта хүгжөөхэ даабарита тоонуудые», һуралсалай хэрэг үндэһөөрнь шэнэдхэн һайжаруулха хэмжээ-ябуулгануудые үргэнөөр зүбшэн хэлсэжэ, һанамжа, дурадхалнуудаа оруулжа үргэлжэлһөөр. Энээнтэй дашарамдуулан, Совет ороной патриодууд долоон жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэжэ, коммунистическэ общество байгуулгые улам түргэдхэхэ гэжэ эрмэлзээн, мүрысөөнэй дээдэ, шэнэ формо болохо коммунистическэ мүрысөө хаа хаанагүй дэлгэрүүлэн, коммунистическэ ажалай бригадануудые эмхидхэжэ захалаа. Энээнэй хүсэтэ долгин республика соогуурнай сасараад, предприятинуудай түрүү хүдэлмэришэд, колхоз болон совхозуудай эрхим һаалишад, хонишод, механизаторнууд комбригадын хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэхэ эрхэ олохын түлөө мүрысөөнэй эхи табяад, зориг дээрээ зориг, эршэ дээрээ эршэ нэмэнхэй ажаллажа байнад.

Арадуудай хани барисаанай, амгалан тайбан, зол жаргалта байдалай бата хэрэм болоһон Совет гүрэнэйнгөө оборонно хүсэ шадалые улам бэхижүүлхэ гээшэ хүн бүхэнэй хүндэтэ эрхэ, арюун уялга болоно. Манай ороной ажалшад энэ ехэ эрхэ болон уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлнэ.

Советскэ Конституциин наран доро баатарай алхамаар дабшан, коммунизмын түгэс илалта туйлахын түлөө тэмсэе, нүхэдүүд!

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ нүхэр Д. Ц. Цыремпилониие Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

Партийна болон советскэ аппаратда нүхэр Д. Ц. Цыремпилоной олон жэлдэ һайнаар ажаллаһыень тэмдэглэн, таби наһа хүрэһэнтэй дашарамдуулан нүхэр **Цыремпилон Доржи Цыремпиловичые** Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо **П. ЧЕПАРИН.**

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **В. ОСТРОВСКАЯ.**

Улан-Удэ город, Соведүүдэй Байшан.
1958 оной декабриин 4.

КОММУНИЗМ ТЭЭШЭ АСАРИ ЕХЭ АЛХАМ

Колхоз нютагнай хүгжэнэ

Дэлхэй дээрэ түрүүшынхеэ хүдэлмэришэн, таряашанай гүрэнэй бии болоходо, жаргалай наран манай Бурят орондо мандан гараа бэлэй. Баяд, ноёдой дарлалтаһаа сүлөөрһэн бурят арад, тэрэ тоодо манай Хушуун үзүүрэйхид Коммунистическэ партиингаа ударидалгаар шэнэ байдал зохёожо эхилһэн түүхэтэй.

Нютагтамнай колхоз түрүүшынхеэ эмхидхэгдэһээр гушаад шахуу жэл үнгэрөө. Энэ түүхэтэ богонихон болзор соо олон һалбаритай, хүгжэнги ажахытай колхоз бии болгогдоо. Гол ажал хүдэлмэримнай оньһото машинын хүсөөр бүтээгдэнэ. Таряан ажал, мал ажал эрхилхэ талаар дүршэл шадабари ехэтэй өөһэдымнай мэргэжэлтэд урган гараа. Үдэр сагай үнгэрхэ бүри байра байдалнай һайжарна. Урдань хүнэй тоодо ородоггүй байһан бурят эхэнэрнүүд Конституциин элшэтэ наран доро хүмүүжэн болбосоржо, бүһэтэйшүүлтэй адли эрхэтэй боложо, һаруул һайхан байдал—коммунизм байгуулагшадай зэргэдэ жагсаа.

Би 5—6 жэлэй һаалишанаар хүдэлжэ, ниитынгээ ажахые саашадань һалбаруулан хүгжөөлсэхын тула бүхы хүсөөрөө оролдоноб. Жэлһээ жэлдэ һү һаалгаяа дээшэлүүлэн, энэ оной үнгэрһэн 10 һарын туршада үнеэн бүриһөө 1300 литр һү һаагаад байна гээшэб. Мүн үнинэй, дүршэлтэй бэрхэ һаалишаднай ажалдаа горьтой амжалта туйлаа юм. Хэрбээ урзанда колхоздомнай үнеэн бүриһөө оройдоол 777 литр һүн һаагдаһан һаа, мүнөө жэл 1800 литр һаагдахаар хараалагдана. Конституциингаа һайндэрые манай колхозой һаалишад ажалай бэлэгээр угтаа.

Б. Базарова, Мухаршэбэрэй «Үнэн» колхозой һаалишан.

Түрүүшын алхам

Коммунистическэ ажалай бригадын нэрэ зэргын түлөө тэмсэхэ гэһэн «Москва-сортировочная» депогой залуушуулай гайхамшагта үүсхэлые манай «Механлит» заводой комсомолшуудай дэмжэһэнһээ хойшо арба гаран хоног үнгэрбэшье, түрүүшын амжалта туйлагдажа эхилээ.

— Манай бригада коммунистическэ мүрысөөндэ оролсожо, хүдэлмэриингөө үдэрые хүсэд һайнаар хэрэглэдэг болоо. Хүн бүхэн үнэн сэдьхэлһээ хүдэлнэ. Моторнуудые конвейер дээрэ хабсаргахадаа, бэе бэедээ һаад хэхэгүй, нүхэдтөө туһалхые оролдонобди,—гэжэ комсомол-залуушуулай бригадын бригадир нүхэр Филиппов мэдүүлнэ.

Коммунистическэ ажал гэһэн үгэнүүд бригадын гэшүүдэй зүрхэндэ шэнгэжэ, тэдэнэй хүдэлмэриие улам харюусалгатай болгоно. Хэрбээ урдань хүдэлмэриин бусад участогуудһаа бирагүйхэн шанартай продукциин ерэхэдэ абадаг байгаа һаа, мүнөө тэрэ бригадынхид муу шанартай продукци огто абахаяа болёо.

Ямар нэгэн нүхэрэйнгөө хүдэлмэридөө абиртаа һаань, туһалдаг болоо. Хүдэлмэрилдэг газараа ходоодоо ариг сэбэрээр байлгажа, бусадта жэшээ харуулна. Үнгэрһэн долоон хоног соо энэ бригадаһаа уралан нарижуулгын нэгэ дурадхал орожо, тэрэниие үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэлээрнь, ажалай бүтээсэ хараа байса дээшэлбэ.

Эдэ бүгэдын ашаар үнгэрһэн долоон хоног соо ажалай нормын дүүргэлтэ 170-һаа 200 процент хүрэжэ, шанарынь эрхим һайн байгаа. Бригадын гэшүүд бэе бэедээ, гэр бүлэдөө эбтэй эетэйгээр хандана. Һуралсалдаа бүри оролдосотойгоор бэлдэдэг болоо.

Иимэ һайшаалтай үрэ дүнгүүдые мүн Николай Емельяновай бригадынхид туйлажа байнхай.

Советскэ Конституциин һайндэрые манай түрүү бригаданууд коммунистическэ ажалай охин дундуур найрлажа байна.

С. Колода, «Механлит» заводой партбюрогой секретарь.

Эрдэм һураха эрхэ

Октябриин революциин урда манай арад харанхы барга байдалтай байгаа. Һургуули һудар гэхэдэ, эндэмнай хоёр—нэгэн байһан гээшэ. Харин мүнөө залуу үетэмнай 700 шахуу юрэнхы һуралсалай һургуулида хүмүүжэнэ. Тэндэ 100 мянга гаран һурагшад һурана. Гансал энэ баримта Коммунистическэ партиингаа, Советскэ правительствынгаа халуун анхаралай ашаар республикымнай арад зоной гэгээржэ, соёл культурынь айхабтар ехээр хүгжэһые элеэр харуулна.

Коммунизм эдэбхитэйгээр байгуулха, коммунистическэ ёһо гуримые гүнзэгыгөөр хүндэлхэ хүнүүдые бэлдэхэ гэһэн шэнэ зорилго табигдаба.

Мүнөө һургуулинуудай урда «Ажабайдалтай һургуулиин холбоо барисаае бэхижүүлхэ, орон дотор арадай гэгээрэлые саашадань хүгжөөхэ тухай» парти, правительствын тезисүүдые манай арад эдэбхитэйгээр зүбшэн хэлсэжэ, һанамжа, дурадхалнуудаа оруулжа байна.

М. Мангадаев, БурАССР-эй Гэгээрэлэй министерствын инспектор.

Цэдэн ГАЛСАНОВ

Коммунис манай парти

Зоной ухаан бодол cooһoo,
Зоной тэмсээн, хүсэл cooһoo
Наран шэнгеэр игаан гараал
Коммунис партиимнай суртаал.

Үбэл нажаргүй элшэтэй,
Үдэр һүнигүй гэрэлтэй,
Мүнхэ—үхэлгүй наһатай,
Түгэс илалтын хабатай
Хэзээш ородоггүй Наран—
Коммунис манай парти!

Аяар урдын уняар cooһoo
Аяар холын хаяа хүрэтэр
Агуу Ленин тодоор хараад,
Арюун замынь Одоор табяа.

Үбэл нажаргүй элшэтэй,
Үдэр һүнигүй гэрэлтэй,
Мүнхэ—үхэлгүй наһатай,
Түгэс илалтын хабатай
Хэзээш ородоггүй Наран—
Коммунис манай парти!

Түмэн зоной түрүү жагсаал—
Түрэл Партиин гэшүүн,—гүүлээд
Үнэн солоёо дуудуулхаһаа
Үлүү заяан юрэдөөш үгэй!

Үбэл нажаргүй элшэтэй,
Үдэр һүнигүй гэрэлтэй,
Мүнхэ—үхэлгүй наһатай,
Түгэс илалтын хабатай
Хэзээш ородоггүй Наран—
Коммунис манай парти!

Хэбэд замбяар сахилгаатаад,
Хэмэл Одон һолонготоо.
Дэлхэйе дүүрэн игаан тараал
Коммунис партиимнай суртаал.

Үбэл нажаргүй элшэтэй,
Үдэр һүнигүй гэрэлтэй,
Мүнхэ—үхэлгүй наһатай,
Түгэс илалтын хабатай
Хэзээш ородоггүй Наран—
Коммунис манай парти!

БАЯР, ЖАРГАЛТА АЖАЛ

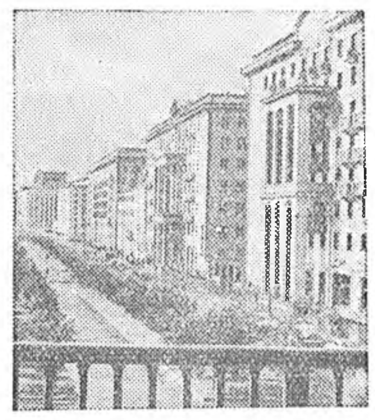

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: барилгын 3-дахи управлениин нүхэр Г. А. Катановай хүтэлбэрилдэг коммунистическэ ажалай бригада үдэрэйнгөө ажал дүүргээд, хүхюутэй соггтойгоор хөөрэлдэн гэртээ харижа ябана. Теэд баярланшьегүй лахабдаа, тэдэнэр хүдэр гараараа коммунизмын барилгануудые бодхоолсоно ха юм. Коммунизмда орожо ябаһан совет хүнүүд тэдэнэй бариһан гэрнүүд соо ажаһуухал.

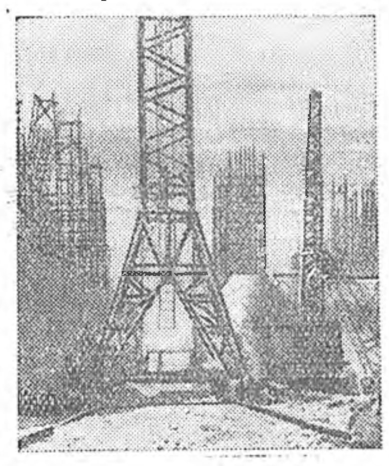
Л. Хайдуровай фото.

СССР—БАРИЛГЫН ЕХЭ ТАЛМАЙ

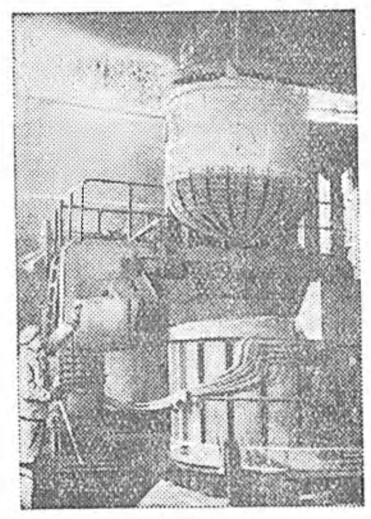
Социализмын түрүүшын ороной үндэһэн Хуули дотор алтан үзэгүүдээр бэшэгдэһэн эрхэеэ эдлэһэн совет арад зохёон байгуулхы ажалаа дэлгэрүүлэн, газар нютагайнгаа нюур шарайе хурдан түргэнөөр хубилгана, шэнэ шэнэ город, тосхонуудые, фабрика, заводуудые, хүсэ ехэтэ гидроэлектростанцинуудые барина, шэнэ шэнэ машинануудые, хэмэл одон, ракетэнүүдые бүтээнэ. Гайхамшагта ехэ амжалтануудаараа газар дэлхэйе дахин дахин гайхуулна. СССР—барилгын асари ехэ талмай болонхой:

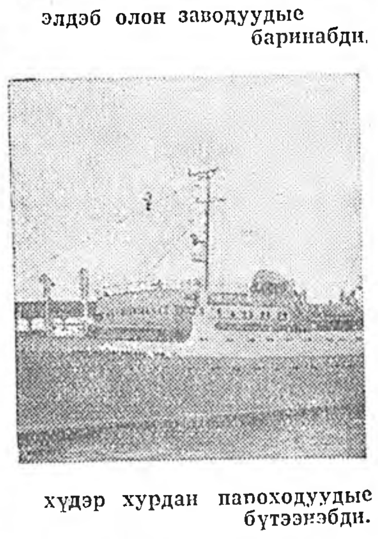
Сэсэрлиг һайхан городуудые,

мантан томо гидроэлектростанцинуудые,

элдэб олон заводуудые баринабди.

хүдэр хурдан пароходуудые бүтээнэбди.

ТАСС-эй фотохронико.

Областной ээлжээтэбэшэ XXI партийна конференциин делегадуудай анхаралда

Областной ээлжээтэбэшэ XXI партийна конференци Ленинэй ордентэ опера, баледэй театрын байшан соо 1958 оной декабриин 8-да, үглөөнэй 9 часта нээгдэхэ.

Делегадууд КПСС-эй обкомдо (Соведүүдэй хоёрдохи байшангай №№ 10, 32 комнатонуудта) орожо, ерэһэн тухайгаа тэмдэглүүлхэ зэргэтэй.

Хэрэгтэй болоһон асуудалнуудаа иимэ номертой телефонуудаар (31-36, 28-24, 24-18) һурахада болохо.

КПСС-эй обком

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XXI съездые угтуулан

„1959—1965 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ даабарита тоонууд тухай“ нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүдые зүбшэн хэлсэлгэ

Эрдэмтын нютагта

Манай түрэл Бурядай түрүүшын эрдэмтэ Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой үргэн ниитэ ажалшад, малшад КПСС-эй XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүдые урма баяртайгаар угтажа, эдэбхи хэшээл ехэтэйгээр зүбшэн хэлсэжэ байна.

Тус артелиинхид ниитынгээ ажахые бүри саашадань хүгжөөхэ, ашаг олзыень улам арьбадхаха тухай хараа-түсэбүүдые табижа эхилээ. Нэн түрүүн артелиингээ ажахын гол баялиг—адууһа малые улам олошоруулха, ашаг шэмыень эрид дээшэлүүлхын тула үбһэ, тэжээл элбэг ехээр бэлэдхэхэ зорилго табигдана.

Колхоздо һаяхан болоһон хамтын суглаан дээрэ энэ асуудал бүхы талаһаа һайса зүбшэн хэлсэгдэһэн байна. **Һү, тоһо, тарган мяха, нарин ноһо бүри ехээр абадаг болохын тула, үхэр малаа эрхим шанартай болгохо, шэмэтэ тэжээлээр гүйсэд хангаха ёһотойбди. Илангаяа кукуруза ехээр, зүбөөр тарижа, һайнаар харууһалжа ургуулха шухала. Мүн хадалан сабшалангаа хаһа сагтань һайса уһалха, үтэгжүүлхэ, тэжээлэй элдэб ургамал-ногоонуудые, хара таряа, зелёнко, газарай эдеэ ехээр таридаг болохо хэрэгтэй** гэжэ олонхи колхозшнигуудынь дурадхаа һэн.

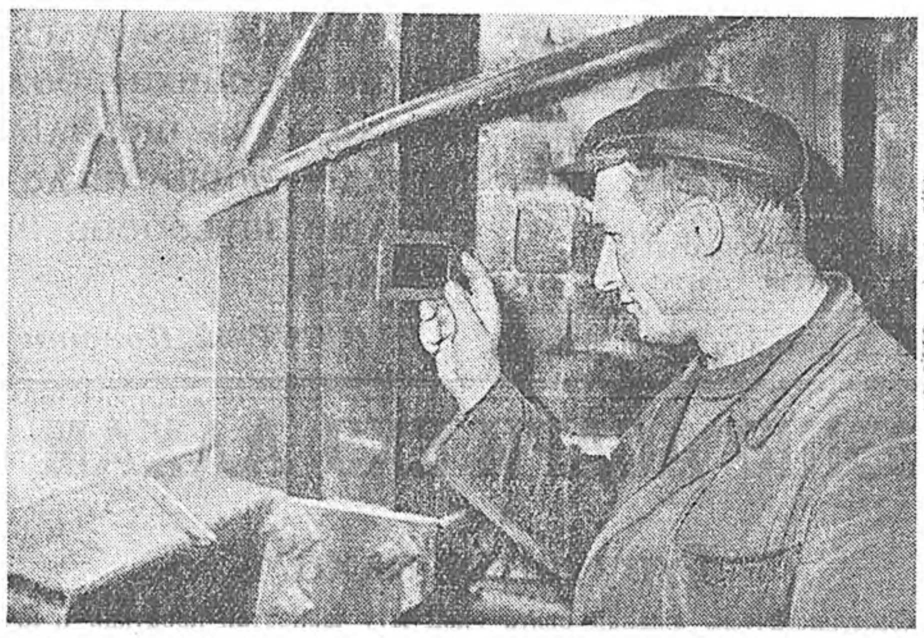
Энээнии хараадаа абажа, ендэхид ерэхэ жэлдэ кукуруза **тарихаар эгээл һайн үрэжэлтэй, наруули зохид газарта 150 гектар таһалжа, тэндээ мүнөө үбэлдөө 1500 тонно һайса нэгшээгдэһэн наг шэбхэ гаргажа тарааха юм.** Эдэ үдэрнүүдтэ артелиин комплексно бригада бүхэндэ кукуруза таржа ургуулха түсхай звенонууд эмхидхэгдээд, тэдэнэр дааһан газартаа саһа тогтоожо, наг шэбхэ гаргажа эхилэв.

Тэрэшэлэн колхозойхид хонин һүрэгөө улам олошоруулха, үүлтэрынь һайжаруулха зорилгоор артелиингээ хонишодой **найман отара бүхэндэ искусственна үрэжүүлгын нэгэ нэгэ пункт эмхидхэжэ, техник-үрэжүүлэгшэдээр дүршэлтэй бэрхэ хүнүүдые томилоо. Гадна һайн үүлтэрэй нарин ноһотой хусануудые илгагдажа, түсгаар харууһанда табигданхай.**

Энэ колхозой түб Үшөөтэ тосхон үдэрһөө үдэртэ гэхээр улам ургажа, болбосон түхэлтэй болоно байнхай. Мүнөө артелиин правлени түрэл **тосхоноо бүри баян, гоё һайхан болгохын түлөө гэшүүдтэ шэнэ гэр, клуб, культбаза, малай типовой байра бүри олоор барихаар хараалаа.** Тиихэдэ эндэхид алдарта партиингаа XXI съездын хүндэлэлдэ 2 мянгаад кубометр барилгын модо отолжо бэлдэхэ, зөөхэ юм. Мүн **колхозшнигуудынь ерэхэ жэлдэ өөһэдынгөө хүсэ, зөөреэр 8 классай болбосон түхэлтэй һургуулиин байшан бариха гэжэ шиидэнхэй. Гадна колхоздо шэнэ жэлэй гаратар үхибүүдэй һуралсалай үйлэдбэриин мастерской баригдажа дүүргэгдэхэнь.** Эндэ дүршэд ехэтэй дархашуулһаа бүридэһэн барилгашадай бригада хүдэлжэ байна.

М. Арьяева.

Зэдын аймаг.

Дмитрий Павлович Кияк Улан-Удын шэлэй механизированнэ заводой шэл хайлуулагшаар табан жэлдэ хүдэлхэ зуураа, эрхим мэргэжэлтэй болонхой. Мүнөө КПСС-эй XXI съездын хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсажа, имагтал һайн шанартай продукци гаргана. **Зураг дээрэ: Д. П. Кияк** хүдэлмэрилжэ байна.

Л. Хайдуровай фото.

Түнхэнэйхидэй дурадхал

Һаяхан Түнхэнэй аймагай центр Хэрээн тосхондо партийна эдэбхитэдэй суглаан болоо. Аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Домышев тэрэ суглаан дээрэ элидхэл хэхэ зуураа, КПСС-эй ЦК-гэй ноябриин Пленумэй түүхэтэ удха шанар тухай дэлгэрэнгыгээр хэлээ.

СССР-эй арадай ажахые 1959—1965 онуудай туршада хүгжөөхэ даабарита тоонуудые манай ажалшад эдэбхитэйгээр зүбшэн хэлсэхэ зуураа арадайнгаа ажахые, тэрэ тоодо аймагайнгаа ажахые ерэхэ долоон жэлэй туршада хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ тушаа шухала дурадхалнуудые оруулжа байна гэжэ элидхэлшэ онсолон тэмдэглээ.

Суглаан дээрэ үгэ хэлэһэн хүнүүд хэдэ хэдэн үнэтэ дурадхал оруулһан байна. **Ерэхэ долоон жэлэй туршада аймагайнгаа мал ажалые түсхай шэглэлтэйгээр хүгжөөхэ, тиихэдэ һү, мяха, ноһо ехээр үгэдэг мал үсхэбэрилхэ, малда эдюулхэ шэмэтэ тэжээл ехээр таридаг болохо** тухай дурадхаа. Аймагай ажалшадай хараалһанай ёһоор, 1965 ондо һү һаалга 3,5 дахин, мяха, ноһо абалга 3 дахин ехэ болохо байна. Тэрэшэлэн үнеэдэй тоо толгой 40 процентээр, хонид 80 процентээр олошорхо юм.

Малай байрануудые, мүн ажалшадай гэрнүүдые олоор барихын тула барилгын материалнуудые ерэхэ долоон жэлэй туршада ехээр гаргадаг болохо, тиимэһээ **колхозууд хоорондын барилгын предприятинуудые байгуулха** гэжэ суглаанда хабаадагшад дурадхаһан байна.

Оймортохи намаг газарта шубуудые олоор үсхэбэрилхын тула **колхозууд хоорондын шубуунай томо фабрика бариха** гэжэ шиидэгдээ. **Ерэхэ долоон жэлэй туршада аймагай бүхы колхозуудые электрын гэлтай болгохын тула Эрхүүгэй гидроэлектростанциһаа энерги абадаг болохо** гэһэн дурадхалнууд оруулагдаа.

Суглаанда үгэ хэлэгшэд арадай гэгээрэлые шэнэдхэн хубилгаха тухай асуудалые ехээр һайшаагаад, **ерэхэ долоон жэлэй туршада колхозуудай хүсөөр һургуулинуудые, культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудые** барюулдаг болохо гэжэ дурадхаба.

Загаһашадай бэлэг

Алдарта партиингаа XXI съездые ажалай амжалтаар угтахын түлөө Кабанскын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ загаһа баридаг артелиин загаһашад дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаа. Эндэхид загаһа бариха жэлэйнгээ түсэб Советскэ Конституциин һайндэр—декабриин 5 болотор сүм дүүргэхээр шиидэһэн байгаа.

Загаһашад эршэмтэйгээр ажаллажа, абаһан уялгаяа декабриин 1-дэ, болзорһоон табан үдэр урид дүүргээд байба.

Эдэ үдэрнүүдтэ артелиин дүршэл ехэтэй загаһашад, нүхэд И. Данеев, А. Романов гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригадынхид загаһа бариха үдэрэйнгөө даабарие 150—200 процент дүүргэнэ.

— Съездын хүндэлэлдэ шэнэ жэл болотор түсэбһөө гадуур үшөө 100-гаад пүүд загаһа барижа гүрэндөө тушааха, худалдаха гэһэн уялгаяа дүүргэхын түлөө оролдожо байнабди,— гэжэ бригадир нүхэр Романов мэдүүлнэ.

А. Бусурманов.

Үйлэдбэрие улам ехээр оньһожоруулха

Республикымнай залуушуул һүүлшын жэлнүүдэй туршада уралан нарижуулгын дурадхалнуудые улам олоор оруулна.

Предприяти болон барилгануудта, түмэр зам дээрэ, колхоз, совхозуудта, МТС-үүд болон РТС-үүдтэ ажалладаг залуу уралан нарижуулагшадай дунда соносхогдоһон 9 һарын конкурс һаяшаг дүүрээ. Комсомолой олон тоото организацинууд, залуу уралан нарижуулагшад конкурсын үедэ түйлай ехэ ажал хэһэн байна. Байгша оной январиин 1-һээ октябриин 1 хүрэтэр залуушуулай зүгһөө уралан нарижуулгын 1620 дурадхал ороһон байна. Тэдэ дурадхалнуудай 1372-нь үйлэдбэридэ хэрэглэгдэжэ, 5 миллион 84 мянган түхэригэй мүнгэ зөөри алмаха арга олгоһон байха юм.

Улан-Удын судна заһабарилгабүтээлгын уралан нарижуулагшадай дунда эмхидхэлэй бага бэшэ ажал хэгдэнэ. Комсомолой комитет үүсхэл гаргажа, заводойнгоо залуу уралан нарижуулагшадай дунда конкурс эмхидхэһэн байна. Конкурсын үедэ хамта дээрээ 56 дурадхал оруулагдаа. Конкурс үнгэргэхэ комисси завод соогоо эмхидхэлэй ехэ ажал хээ. Тус комисси «Рационализатор» гэжэ газетые һара бүри гаргаһан, заводой эрхим уралан нарижуулагшадай дүрсые эли газарта суглуулжа няаһан байгаа. Заводой хүдэлмэришэдэй хахадһаа олонхинь ВЛКСМ-эй 40 жэлэй ойдо бэлэдхэхэ зуураа, жэлэйнгээ даалгабарие 9 һарын туршэ соо дүүргээ. Залуушуул элдэб материал, электроэнерги алмаһанай, уралан нарижуулгын дурадхалнуудые үйлэдбэридэ хэрэглэһэнэй, түмэр түдэгэ суглуулһанай ашаар комсомолой жасада 87 мянган түхэригэй мүнгэ зөөри оруулаа. Мүнөө үедэ заводой 5 комсомолшууд бүхэнэй нэгэниинь уралан нарижуулагша болонхой.

Сэмбын фабрикын коллективэй 80 процентнь залуушуул юм. Эндэхи залуу хүдэлмэришэд конкурсын үедэ ажал ехэтэй хүндэ хүдэлмэрээ хүнгэдхэхэ асуудалда гол анхарал хандуулаа. Котельные даагша, фабрикын комсомолой комитедые даагша Ангелина Апексимова котельнэһээ үнэһэ гаргаха ажалые оньһожоруулха дурадхал оруулжа, жэл соо 49 мянган түхэриг алмаха арга олгоо. Фабрикын комсомолшууд Габитова, Колесникова, Нагаслаева болон бусад хамта 14 хүн конкурсдо хабаадалсаа. Зэдын комбинадай Холтосондохи 3-дахи шахтын начальник нүхэр Хамаганов, Улан-Удын мяха-консервын комбинадай механик нүхэр В. Кулаков, паровозо-вагонно заводой слесарь Попов, Галуута-Нуурай 2/5 шахтын слесарь А. Герасимов, Онохойн барилгын управлениин экскаваторщик Л. Зыков болон бусад конкурсын үедэ илангаяа ехэ амжалта түйлаа. Республикада соносхогдоһон конкурсын дүнгэй согсологдоходо манай предприяти, барилгануудта бэлиг шадабаритай үйлэдбэриин новаторнуудай олон байһаниинь элирээ.

Уралан нарижуулгын дурадхалнуудта хайша хэрэгээр хандадаг ушаршье конкурсын үедэ тодорһон байна. Жэшээнь, республикын томохон предприятинуудай нэгэн болохо паровозо-вагонно заводто үйлэдбэридэ хэрэглэгдэхээр баталан абтаһан 718 дурадхалнуудай 300 гараниинь мүнөөшье хүрэтэр хүсэндөө хүргэгдэнэгүй. Манай республикын нютагай промышленностиин олохон предприятинуудта, леспромхозууд болон барилгануудта үйлэдбэрие уралан нарижуулха асуудал үшөөл хүсэд тоогдоогүй байһаар.

Промышленна предприятинуудта, зам харилсаан дээрэ, МТС, РТС-үүд болон совхозуудта уралан нарижуулагшадай, ухаалан зохёогшодой бүлгэмүүдые бии болгохо гэһэн шиидхэбэрие парти, правительство гаргаа.

Үйлэдбэридэ уралан нарижуулгын дурадхалнуудые бүри олоор хэрэглэдэг болохо асуудалда парти, правительствын саг үргэлжэ анхарал хандуулдаг байһые дээрэ дурсагдаһан баримта гэршэлэн харуулна. Мүнөө үедэ республикымнай олохон предприятинуудта уралан нарижуулагшадай бүлгэмүүд общественууд байгуулагдаа. Улан-Удын шэлэй механизированнэ заводто эмхидхэгдэһэн бүлгэм дүй дүршэлөө андалдаха бюллетень һара бүри гаргадаг, уралан нарижуулгын эрхим цех гэһэн нэрэ зэргэтэй болохын түлөө цехүүд хоорондоо мүрысөө эмхидхээ. «Наука, техникын шэнэ һонин» гэһэн фильмнүүд эндэ гаргагдана. Бүлгэмэй совет залуу уралан нарижуулагшадта ехэ туһа хүргэнэ. Тэрээнэй ашаар республикын конкурсдо заводой 25 хүдэлмэришэд хабаадалсаһан байна.

Республикын залуу уралан нарижуулагшадай зүблөөнэй һаяшаг болоходо завод, предприятинуудай уралан нарижуулагшад олоор хабаадаха зуураа түсхай уялга абаһан байна. Мүн тэрэшэлэн зүблөөндэ хабаадагшад республикын промышленна предприятинуудай бүхы залуушуулда хандахадаа залуу уралан нарижуулагшадые улам олошоруулхые, үйлэдбэреэ нарижуулан һайжаруулхые уряалаа.

Зүблөөндэ хабаадагша бүхэн партиин XXI съезд хүрэтэр уралан нарижуулгын нэгэ нэгэ дурадхал оруулха уялга абаа.

Залуу уралан нарижуулагшадта саг үргэлжэ туһалха гээшэ комсомолой организацинуудай шухала зорилгонуудай нэгэн болоно.

А. Чукаев.

ПАРТИЙНА КОНФЕРЕНЦИНҮҮДҺЭЭ

Промышленностяа улам хүгжөөхэ

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүдые гүнзэгыгөөр шудалжа, ерэхэ долоон жэлэй туршада СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ асари ехэ программа бэелүүлгэдэ өөһэдынгөө хубитые оруулхын тула бии байһан арга боломжонуудые элирүүлжэ байһан үедэ Городок городой партийна конференци болобо. Партиин горкомой тоосоото элидхэлые горкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр И. Т. Можин хээ.

«1959—1965 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ даабарита тоонууд» тухай асари ехэ программа соо табигдаһан һайшаалтай зүйлнүүд манайшье городой промышленна предприятинууд дээрэ бэелүүлэгдэжэ байна гэжэ элидхэлшэ хэлээ. Жэшээнь, Первомайкын молибденовэ рудник, электросетиин цех болон подстанци дээрэ 6—7 часай хүдэлмэриин үдэр тогтоогдонхой. Нүүрһэ малтадаг руднигай, дүүжэн харгын хүдэлмэрилэгшэд шэнэ системын түлөөһэндэ оруулагданхай. Эдэ хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлээд байхада ажалай бүтээсэ зарим тэды дээшэлһэн байха юм.

Зэдын комбинат 10 һарынгаа түсэбые валовой продукци гаргалгаар 104,1 процент, концентрат абалгаар —103 процент дүүргээ. Концентрадай өөрынь үные химдаруулжа, 1 миллион 569 мянган түхэриг арьбалһан байна. Энэ үедэ Холтоһоной, Первомайкын, Баянголой руднигууд, шанаржуулгын фабрика даалгабаряа нилээд үлүүлэн дүүргээ. Мүн хамһабариин цехүүд, «Джидастрой» трест, АТК-4, гортоп болон бусад хүдэлмэреэ нилээд һайжарулаа. Энэ хадаа городой партийна организациин партийно-политическэ болон эмхидхэлэй хүдэлмэрээ нилээд һайжаруулһанай аша үрэ мүн.

Гэбэшье ажалшадай дунда ябуулагдажа байһан партийно-политическэ, партийно-эмхидхэлэй, гэгээрэлэй хүдэлмэри мүнөө үеын эрилтэнүүдһээ холо гээгдэжэ байна гэжэ элидхэлшэ тэмдэглээ.

Жэшээнь, партиин горком үйлэдбэриин участогуудай партийна организациин секретарьнуудтай хөөрэлдэхэһөө бэшэ, ниитэ зонтой холбоо барисаа һулатай байдаг, тиимэһээ үйлэдбэриһөө таһаранги, бодото байдал мэдэдэггүй байгаа. Горкомой секретарьнууд нүхэд Можин, Гурулев, КПСС-эй горкомой таһагуудые даагшанар жэлэй туршада городой промышленна предприятинуудай үйлэдбэриин гол участогууд дээрэ 1—2 дахин гү, али заримдаа юрэдөөшье ошоогүй. Ошоходоо участогай, руднигай хүтэлбэрилэгшэдтэй хөөрэлдөөд лэ, хүдэлмэришэдтэй уулзажа хөөрэлдэдэггүй, тэдэнэй һанамжа, дурадхал, гомдолнуудые шагнадаггүй байгаа гэжэ делегадууд Федотов, Киреев, Алексеев, Дашиев, Доровских, Черепанов, Баранник болон бусад шангаар шүүмжэлээ.

Холтоһоной руднигай коллективэй дунда ажалай эмхидхэл тон һула. Ажалһаа гээгдэхэ, элдэб бэлэдхэлэй муу дээрэһээ руда үгэлгые һаатуулха ушар олон үзэгдэнэ. Халаанай хүдэлмэриин заримдаа 1—2 часаар хожомдожо эхилдэг дээрэһээ шанаржуулгын фабрикын хүдэлмэри һаатуулагдадаг байба. Эдэ бүгэдэ партиин горкомдо мэдээжэ байбашье, бодото хэмжээн абтадаггүй байгаа.

Городой томо предприятинуудай нэгэн болохо «Джидастрой» трестын хүдэлмэри тон хангалтагүй. Энэ жэл ашаглалгада үгтэхэ 16 томохон барилганууд баригдажа эхилэгдээшьегүй байна.

Городой үйлэдбэриин предприятинуудай олонхинь город соогоо, заримань 7—10 километрын газарта байдаг болобошье һаань, горкомой хүдэлмэрилэгшэд тэндэ үзэгдэдэггүй, лекци, элидхэл ажалшадай дунда уншадаггүй, хөөрэлдөө тон үсөөн хэдэг байгаа. Мүн партиин горком партийна эхин организацинуудай хүдэлмэри шалгадаггүй, хиналта хэдэггүй байшоо. Коммунистнуудые харюусалгата хүдэлмэридэ табиха, партийна даалгабари үгэхэ асуудалнуудаар һонирходоггүй, һонирхобошье тон багаар, шиидхэхы хэмжээнүүдые дары абадаггүй байгаа.

Агитколлективүүд политическэ кампаниин үедэ хүдэлөөд лэ, саг үргэлжын хүдэлмэри түсэбэй ёһоор ябуулнагүй. Тэдэнэй түсэбүүдэй дүүргэлтэ хинагдангүй орхигдошоно.

Коммунистнуудай һуралсалда байһан ехэ дутагдалнууд элирүүлэгдээ. Үнгэрһэн һуралсалай жэлдэ Холтоһоной, Первомайкын руднигай, № 8 һургуулиин кружогууд занятинуудаа идейно-теоретическэ талаарнь һулаар, һуралсагшадай 60—65 процент хабаадалгатайгаар үнгэргэдэг байгаа. Мүнөөшье эдэ дутагдалнуудаа дабтана. Партиин горком энээниие шалганагүй гэжэ делегадууд шүүмжэлээ.

***

Партиин горкомой эмхидхэлэй пленум болоно, нэгэдэхи секретаряар нүхэр И. Т. Можин, хоёрдохи секретаряар нүхэр В. И. Гурулев һунгагдаба.

Хонин ажалда онсо анхарал хандуулха

Баргажанай аймагай партийна конференциин делегадай тэмдэглэл

Һаяхан манай аймагай ээлжээтэ XXI партийна конференци болобо. Конференци дээрэ делегадууд тоосоото үе соо партиин айкомой ябуулһан хүдэлмэриие зүбшэн хэлсээд, олон дутагдалнуудые элирүүлжэ, саашадаа һайжаруулха тушаа дурадхалнуудые оруулаа.

Партийна конференци юу харуулааб гэхэдэ, тоосоото үедэ аймаг дотор ажахы болон соёл культураяа хүгжөөхэ талаар зарим тэды амжалтанууд түйлагдабашье, хүдөө ажахын гол һалбари болохо мал ажал үшөө гээгдэнги байһан зандаа. Колхозуудай эгээл олзо доходтой хонин ажал урагшатайгаар хүгжэнэгүй. Хонидой тоо толгой мүртэйгөөр олошороогүй байхаһаа гална, ноһо, мяха абалга дээшэлнэгүй. Хонидоо олоор һубайруулһан ба абаһан хурьгадаа ехээр гарзада оруулһан дээрэһээ аймаг дотор 100 эхэ хониноһоо оройдоо 79 хурьган абтаба. Тиихэдээ «Гигант», «Авангард», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд 62—69 хурьга абаа. Мүн хонидой ашаг шэмэ һүүлшын жэлнүүдтэ дээшэлнэгүй. 1958 ондо аймаг дотор хонин бүхэнһөө арай гэжэ 2,8 килограмм ноһон хайшалагдаһан байна. Юундэ хониноо иимэ бага ноһон хайшалагданаб гэхэдэ, хонин ажалаа һайнаар хүгжөөжэ байһан колхозуудай хажуугаар аймаг дотор ехэ олзо доходтой энэ һалбаряа гээгдэлһээнь гаргадаггүй колхозууд олон. Жэшээнь, «Гигант» колхоз 1956 ондо хонин бүриһөө оройдоо 2170 грамм ноһо хайшалһан байбал, 1958 ондо тэрэнээ бүри доошолуулжа, 1980 граммда хүргөө.

1958 ондо аймагай колхозууд урда жэлэйхиһээ 315 центнерээр ехэ ноһо абаа. Гэбэшье энэнь ганса хонидой тоо толгойн олошорһонһоо болоо. Теэд һүүлшын жэлнүүдтэ хонидой тоо толгой мүн лэ биратайгаар олошорногүй. 1958 оной 10 һарын туршада аймаг дотор бүхы абтаһан хурьгадай 10,3 процентнь, тиихэдэ, «Гигант», «Звезда» колхозуудта 15—21 процентнь гарзада ороо.

Аймаг дотор хонин ажалай иимэ хангалтагүйгөөр хүгжэжэ байһые конференциин делегадууд тайлбарилхадаа, мүнөөшье болотор партиин айком эгээл олзо доход ехэтэй хонин ажалаа һайнаар хүгжөөхэ асуудал зүбөөр шиидхээгүй гэжэ онсолон тэмдэглээ. Тиин хонидой үүлтэр һайжаруулха шухалын шухала хүдэлмэри зүндөө бүтэхэ мүртэ табигдаһан зандаа. Хонидой эдеэлүүлгэ, харууһан муу. Үбэлжэлгын үедэ хонид ехэнхидээ хагданда бэлшэжэ, ехээр турана, гарзада ороно. Үнгэрэгшэ 10 һарын туршада аймаг дотор 3600 толгой хонид гарзалаа. Хонидой тоо толгойе олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ тухай олон хэмжээ-ябуулганууд, тогтоолнууд абтадаг. Теэд партиин айком абаһан тогтоолнуудаа бэелүүлхын түлөө тэмсэдэггүй, тэдэнэйнгээ хойноһоо хиналта муугаар хэдэг гэжэ ехэ зүбөөр тэмдэглэгдээ.

Ерэхэ долоон жэлэй туршада хонидой тоо толгой аймаг дотор хоёрһоо үлүү дахин олошорхо, ноһо хайшалалга гурба дахин дээшэлхэ ёһотой байна. Теэд мүнөөшье болотор хонин ажалаа зүб мүрөөрнь хүгжөөхэ асуудал шиидхээгүй байнабди. Аймгүйсэдком, тэрэнэй хүдөө ажахын инспекци энэ шухалын шухала асуудалые түргэн шиидхэхэ гэжэ оролдоногүй. Партиин айкомой секретарь нүхэр Н. И. Малыгин ехэнхидээ ажахын асуудалнуудые шиидхэхээ оролдобошье, заримдаа һайнаар тооложо, хаража үзэнгүйгөөр, бололгүй ехэ гаргашатай хүдэлмэри дүүргүүлхын эрилтэ хэдэг,— гэжэ Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Г. В. Цыденов хэлээ.

Делегат Р. З. Санжиев үгэ хэлэхэдээ, партиин айком колхозшнигуудай дунда эмхидхэлэй хүдэлмэри һулаар ябуулна, бригадирнуудай, фермэ даагшанарай мэргэжэл шадабарие дээшэлүүлхын талаар биратай юумэ хэнэгүй гэжэ эрид шанга шүүмжэлээ. Партиин айкомой, аймгүйсэдкомой аппарадай олонхи хүдэлмэрилэгшэд хүдөө ажахые һайн мэдэнэгүй, тиимэһээ тэдэнэр манай хүдэлмэридэ бодото туһаламжа үзүүлжэ шаданагүй гэжэ тон зүб хэлээ.

Конференци дээрэ малшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэриин тон хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байһан тухай шанга шүүмжэлэл болоо. Малай үбэлжэлгэ эхилһээр үнихэн болобошье, аймагай олонхи колхозуудай фермэ, бригаданууд дээрэ культбаза, улаан булангууд эмхидхэгдээгүй байһаар. Жэшээнь, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо 10 гаран һаалиин гүүртэнүүд бии. Теэд мүнөө тэндэнь нэгэшье улаан булан үгы.

Холын гүүртэ, отарануудай малшад муу байра байдалтай, тэдэнэй культурна эрилтэнь хангагданагүй. Партиин айкомой пропаганда ба агитациин, аймгүйсэдкомой культурын таһагай хүдэлмэрилэгшэд үбэлжэлгын үедэ малшадай культурна эрилтыень һайнаар хангаха хүдэлмэри мүнөөшье болотор үргэнөөр эмхидхээгүй байһаар.

Партийна конференци дээрэ делегадуудай элирүүлһэн эдэ бүхы дутагдалнуудые зайсуулха хэмжээ партиин айкомой шэнэ состав түргэн абаха ёһотой гэжэ найдагдана.

***

Эмхидхэлэй пленум дээрэ КПСС-эй айкомой нэгэдэхи секретаряар Н. И. Малыгин, секретарьнуудаар С. М. Ламажапов, В. М. Чулков гэгшэд һунгагдаа.

Р. Будаев, Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой ОТФ-е даагша.

Гээгдэлһээ гарахаар болоо

Һүүлэй хэдэн жэл соо Заиграйн аймагай колхозууд орооһо тарянай, овощиин, үбһэ ногооной тон муу ургаса хуряажа байнхай. Үбһэ тэжээлэй хүсэд хүрэхөөр бэлдэгдэдэггүй дээрэһээ малһаа ашаг шэмэ багаар абтана. Яахадаа гээгдэжэ ябанабибди, таряалан сабшалангуудайнгаа ургасые яажа дээшэлүүлхэб, колхозуудаа экономическа талаарнь хайшан гэжэ бэхижүүлхэб гэһэн асуудалаар эндэхи коммунистнуудай ехээр һанаата болоно байһыень һая боложо үнгэрһэн аймагай партийна конференци харуулба.

— Газар таряалан эрхилхэ хэрэгтэ али олон дутуу дунданууд бии гэжэ элдэб суглаа, зүблөөнүүд дээрэ КПСС-эй айкомой бюрогой гэшүүд мэдэрдэг. Теэд эдэ дутагдалнуудые усадхаха тушаа хэмжээн абтанагүй,—гэжэ делегат Ботов шүүмжэлбэ. Ган гасуур болобо гээд лэ, орооһо тарянай, овощь хартаабхын үндэр ургаса түйлахын түлөө эмхидхэлэй хүдэлмэри партиин айком һулаар ябуулна. Энэ шалтагаанһаа боложо уһалагдадаг талмайн хахадынь шахуу уһалагдангүй үлэшэнэ, пар хахалха түсэб дүүргэгдэнэгүй.

Олохон делегадуудай тэмдэглэһэнэй ёһоор, Заиграйн аймаг город шадарай хадаа овощь, хартаабха ехээр тарижа, һү үйлэдбэрилгэ горьтойгоор дээшэлүүлхэ аргатай. Гэбэшье эдэ арга боломжонууд хүсэд хэрэглэгдэнэгүй. Һүүлэй жэлнүүдтэ огородой талмай бага болоо, ургасань дээшэлнэгүй.

Партиин айком колхозуудые халирхайгаар хүтэлбэрилнэ, колхозуудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдтэй горьтой һуралсал эмхидхэнэгүй гэжэ делегадууд Санжимитыпов, Жерлов, Киреев гэгшэд шүүмжэлбэ.

Конференци дээрэ ой модоной промышленностиин предприятинуудай хүдэлмэридэ бии байһан дутуу дунданууд элирүүлэгдэбэ. КПСС-эй Бурядай обкомой нэгэдэхи секретарь А. У. Хахалов үгэ хэлээ.

***

Һүүлээрнь партиин айкомой эмхидхэлэй пленум боложо, КПСС-эй айкомой нэгэдэхи секретаряар Ф. Ф. Петров, хоёрдохи секретаряар А. С. Дейнеко, секретаряар Б. Э. Дагбаев һунгагдаа.

Атомна, водородно зэбсэг туршалга болюулха тухай асуудалаар Советскэ правительствын Деклараци

Атомна, водородно зэбсэг туршалга болюулха тухай асуудалаар Женевэдэхи зүблөөндэ хабаадажа байһан советскэ түлөөлэгшэ Советскэ правительствын даалгабаряар Советскэ правительствын Декларацие ноябриин 29-дэ соносхоо.

Ядерна зэбсэг туршалга болюулха тухай асуудалаар СССР, США болон Великобританиин Женевэдэхи зүблөөн гурба үлүүтэй неделиин ...ша соо урагшаа ябанагүй, юуб гэхэдэ, США Великобритани хоёр ...еэ баталхаһаа зайсан хулжаха ...лгэ гаргана гэжэ Деклараци соо заагдана.

США Великобритани хоёрой талаһаа аад, ядерна туршалгые түргөөр болюулха хэрэгтэ ямаршье ...аагүй «даб дээрэхи эрилтэ...» болон «ажаглалтанууд» энэ ...дал шиндхэлгэдэ оройдоошье ...лнагүй гэжэ Деклараци соо ...дэглэгдэнэ.

Ядерна туршалгые дары түргэ..., хаа хаанагүй болюулхые ...дон, Советскэ Союз хадаа атомна, водородно зэбсэг туршалгын хэтэдэ болюулха тухай ...сээнэй проектые Женевэдэхи зүблөөнэй үзэмжэдэ табяа.

Проект зургаан статьятай. Хэлсээндэ гар табиһан сагһаа хойшо али бүхы түхэлэй атомна, водородно зэбсэгэй ямаршье туршалга хэхэгүй гэһэн уялгануудые СССР-эй, Великобританиин, США-гэй правительствонууд тангариглан абаха; мүн иимэ уялгануудые дэлхэйн бусад бүхы гүрэнүүдэй бэедээ даажа абаха хэрэгтэнь туһалха гэһэн уялгануудые эдэ гурбан правительство абаха ёһотой гэжэ статьянууд хараална.

Хэлсээнэй проектээр иигэжэ хараалагдана. Ядерна зэбсэг туршалга хэхэгүй гэһэн уялгануудай дүүргэлтын хойноһоо ажаглан хинаха ябадал бэелүүлхэ зорилгоор хиналтын аппарат байгуулха. Энэ аппарадай мэдэлдэ экспертнүүдэй Женевэдэхи зүблөөнэй һанамжа, дурадхалнуудые хараада абан, байгуулагдаһан хиналтын постнууд үгтэхэ зэргэтэй. СССР-эй, Великобританиин, США-гэй правительствонууд өөһэдынгөө газар дээрэ—тиихэдэ США, Великобритани тушаа хэлэхэ болоо һаа, үшөө эзлүүриингээ газар дээрэ гү, али харгалзалга доро газарнуудта—зүбшэжэ тогтоогдоһон тоотойгоор хиналтын постнуудые байгуулхые зүбшөөхэ ёһотой. Хэлсээндэ хабсаргагдаһан Протоколой гол дүримүүдтэ зохилдуулан хиналта хэхэ гурим тогтоогдохо болоно. Хэлсээн Протокол хоёр нэгэн доро хүсэндөө орохо зэргэтэй.

Хэлсээн хадаа болзоргүй байха, тиигээд бүхы хабаадагшадай өөһэдынгөө конституцинуудай гуримай ёһоор эсэслэн баталһанай һүүлээр дары хүсэндөө орохо гэжэ проект соо заагдана.

Хэлсээнэй проектын дурадхагдаһантай дашарамдуулагдан, Советскэ правительствын Деклараци соо иимэ ажаглалта хэгдэнэ: хиналта хэхэ гол дүримүүд хэлсээнэй өөрынь текст соо бэшэгдэһэн байгаа һаа бүри таарамжатай гэжэ США-гэй, Великобританиин правительствонуудай тоолохо байгаа һаань, Советскэ правительство энээниие буруушаахагүй байна. Тиихэдээ, ядерна зэбсэг туршалга хорихо тухай шиидхэбэри, энэ шиидхэбэриин хойноһоо хиналта ямаршье ушарта нэгэн доро хүсэндөө орохо ёһотой гэжэ Советскэ правительство тоолоно.

(ТАСС).

Һургуулиие шэнэдхэн хубилгаха асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэ

ҮХИБҮҮДЭЭ ЭРДЭМ МЭРГЭЖЭЛТЭЙ, АЖАЛДА АБЬЯАСТАЙ БЭРХЭ БАЙХААР ХҮМҮҮЖҮҮЛЭЕ

Һургуулиие хубилгаха тушаа хэдэн һанамжа

...жабайдалтай һургуулиин холбоо бэхижүүлхэ, орон дотор арадай ...радые саашадань хүгжөөхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тезисүүд бүхы совет хүнэй сэдьхэдые ехээр хүдэлгэнэ. Үхибүүдые ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ ...р марксистско-ленинскэ ёһо гуримые ...талан, политехническэ һуралсал ...үүлжэ, коммунистическэ ёһоор ажал ... ажаһуухыень манай залуу үетэниие ...хэ тушаа мүнөө үедэ тон шухала ...он асуудалнууд тус тезисүүд соо ха...г соогоо табигдаба.

Тезисүүд соо дунда һургуулиие хоёр ... болгожо хубааха гэжэ зүб хэлэгдэнэ. Нэгэдэхи шатадань үхибүүд 16 наһа ...өрөө 8 жэлэй ажалай политехническэ һургуулида һураад, саашадаа хоёрдохи шатада ямар нэгэн мэргэжэл олохо зэр...

...нэ зуура 8 жэлэй ажалай политехническэ һургуулиие нэгэдэхи шата (1—4 классууд), хоёрдохи шата (5—8 классууд) хубааһанай хэрэггүй. 4 классай ...нэй бүхы эхин һургуулинуудые дү...адарайнь 8 жэлэй һургуулиин мэ... оруулжа, шэнээр хубилгаха хэрэг...

...игэбэл эхин классуудай үүргэ һайса ...лүүлэгдэжэ, һуралсалай-хүмүүжүүлгын ...үдэлмэри һайжарха зэргэтэй. Һурагшад ... номоо һайнаар үзэдэг болгохо, ... дүршүүлхэ талаар багшанарай ...мэриие хинан шалгахада таарамжатай ...охид болохо һэн. Гадна «бэеэ даан...» олон тоото жэжэхэн һургуулинууд ...агдаха болоно.

...жэлэй бурят һургуулида бэлэдхэлэй ...үүдые болюулаад, үхибүүдые һургаха-хүмүүжүүлхэ бүлэгүүдые байгуулха ...тай. Тэдээндэ 7 наһа гүйсэһэн үхибүүдые түрэлхидэйнь зүбшөөлөөр, багшанарай дурадхалаар абтаха зэргэтэй. Тиимэ бүлэгүүд колхозууд болон олониитын зөөри дээрэ байгуулагдаха болоно.

Һуралсалай-хүмүүжүүлгын бүлэгүүдтэ үхибүүд элдэб олон юумэ ойлгожо абаад, һүүлээрнь һургуулида ороходоо яһала бэлэдхэлтэйхэн болохо байна.

Һурагшадые социалистическэ общество үнэн зүрхэнһөө хүндэлдэгөөр, ажал хүдэлмэридэ дуратайгаар хүмүүжүүлхэ зорилго мүнөө табигдана. Гэхэ зуура эхин классуудай багшанар ажалдаа дарагдашоод, хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ анхарал багаар хандуулна. Тиимэһээ эхин классуудай багшанарай хүдэлмэриие хүнгэдхэхын тулада дуунай, зураг зуралгын урогуудые мэргэжэлтэдтэ үгэхэтээ хамта, салин хүлһыень ахалагша классуудай багшанарайхидтай адли болгохо хэрэгтэй. Юундэб гэхэдэ, эхин классуудта хүдэлхэ гээшэ ахалагша классуудта хүдэлһэнһөө дутуугүй хүндэ юм.

4-дэхи класста естествознани, географи, түүхэ гэхэ мэтэнүүдые предмедүүд зандань зааха хэрэгтэй. Тиихэдэ 5-дахи класста һурагшад тус предмедүүдые һайнаар ойлгодог болохо һэн.

8 жэлэй ажалай политехническэ һургуулиин дэргэдэ үдэшын, заочно ахалагша классуудые нээжэ, ямар нэгэн шалтагаанаар һуралсалаа таһалһан залуушуулые дахин һургуулида оруулха хэрэгтэй.

Арадай гэгээрэлэй хэрэгые шэнэдхэн хубилгахадаа һургуулиин материальна базые—һуралсалай-үйлэдбэриин мастерскойнуудые, һуралсалай-туршалгын ажахынуудые бүхы түхеэрэлгэтэйнь бэлдэхэ шухала. Манай республика дотор һургуулиин политехническэ түхеэрэлгэнүүдые болон үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдые бэлдэлгэ эмхидхэгдээгүй. Жэшээнь, парта, стол, стул, самбар гэхэ мэтыншье хэрэгсэлнүүд хүсэд хэгдэнэгүй. Республикын совнархоз гү, али Нютагай промышленностиин министерство һургуулиин хэрэгсэлнүүдые саашадаа хойшолуулангүй үйлэдбэрилэн гаргадаг болохо зэргэтэй.

Парти, правительствын тезисүүд соо һуралсалай хоёрдохи шатада үхибүүдые тусхай мэргэжэлтэй болгохо гэжэ заагдана. Манай республикада хүдэлмэришэн болон хүдөөгэй залуушуулай һургуулинууд бүри олон болохонь. Тэдэнэй дэргэдэ заочно отделенинүүдые нээгээ һаа һайн байгаа. Юуб гэбэл, ажаллажа байһан залуу хүн бүхэн стационарта һураха аргагүй ха юм.

Һурагшад үйлэдбэри заадаг политехническэ һургуулида һуража, дунда һургуули дүүргэхэ зэргэтэй. Гэбэшье тиимэ һургуулиин дэргэдэ үдэшэндөө хүдэлдэг классуудые нээхэ хэрэгтэй. Тэндэ үдэртөө ажалладаг хүнүүд һураха аргатай болохо һэн. Үйлэдбэри заалгада адагынь 12—16 час недели соо хараалагдаха ёһотой.

Арадай ажахы болон соёл культурын элдэб һалбарида хүдэлхэ хүнүүдые үдэрэй, үдэшын, заочно техникумүүд бэлдэдэг гээшэ. Теэд тиимэ һургуулинууд олон ондоо нэрэтэй. Жэшээнь, «медицинскэ училищи», «...техникум», «...һургуули», «түмэр замай» гү, али «транспортна техникум, «хүдөө ажахын техникум», «...һургуули» гэхэ мэтэ. Иимэ нэрэнүүдые саашадаа адли болгожо гуримшуулха хэрэгтэй.

Мүнөө эхин классуудта (1—4 классуудта) дээдэ эрдэмтэй багшанар хүдэлдэг болохо ёһотой. Тиимэ багшанарые багшанарай институдай тусхай факультедүүдэй бэлдэдэг болоо һаань һайн байгаа.

Һургуулинуудые шэнэдхэн хубилгахада залуу үетэниие коммунистическээр хүмүүжүүлхэ, һургаха тон шухала зорилго бэелүүлэгдэхэ болоно.

А. Тапхаев, педагогическа наукын кандидат.

Цех-мастерской хэрэгтэй

... олон жэлдэ эгээлэй хүдэлмэришэноор, электромонтёроор ...лажа байнаб. Мэргэжэлтэн ...хо хүнүүд бүри бага наһанһаа ...о ажал хүдэлмэри хэжэ һу... зэргэтэй гэжэ ойлгодогби. ...эб гэхэдэ, ажабайдалтай та... бэшэ мэргэжэлтэдэй дадал, ...эл олоторнь хэдэн жэл үнгэр...шуу.

Мүнөө жэл минии хүбүүн 10-дахи класс дүүргээд, хажуудамни ...агшаар ажаллажа байнхай. ...ээ дунда һургуулида һураха ... ажалай ямар нэгэн мэргэжэл олоо һаа, мүнөө туһалагшаар хүдэлхэ бэшэ, харин электромонтёр гү, али ямар нэгэн ондоо мэргэжэлтэй болохо байгаа ха юм.

Һургуулиие шэнэдхэн хубилгахадаа, үхибүүдые бүри бага наһанһаань ажал хүдэлмэритэй танилсуулха, дүй дүршэлтэй болгохо хэрэгтэй. Энээнэй тула **завод бүхэндэ тусхай цех-мастерской байгуулжа, һургуулиинхидые ажалда һургаха хэрэгтэй** гэһэн һанамжа оруулха байнаб. Тиимэ цех-мастерскойдо тусхай мэргэжэлтэй багшанар хүдэлхэ болоно.

Саашадаа түрэлхидэй дунда педагогическа пропаганда һайнаар ябуулха шухала. «Хэрбээ муугаар һураа һаа—хүдэлмэришэн гү, али колхозник болохош» гэхэ мэтээр зарим түрэлхид үхибүүдээ айлгадаг байха юм. Тиихэдэнь үхибүүд ажал хэхэ гээшэ муу юумэ байна гэжэ ойлгодог, Багшанаршье һурагшадаа ажалые хүндэлдэг болгожо хүмүүжүүлхэ уялгатай.

П. Соколов, Улан-Удын судна заһабарилгын заводой хүдэлмэришэн.

Советскэ Конституциин Үдэр

СОВЕТСКЭ ДЕМОКРАТИИН АГУУЕХЭ ХҮСЭН

22 жэлэй саада тээ, 1936 оной декабриин 5-да СССР-эй Соведүүдэй VIII онсо съезд СССР-эй шэнэ Конституциие баталан абаһан юм. Оронойманай шэнэ үндэһэн хуули хадаа манай обществын экономикодо, шэнэ ангинуудай байгууламжада, СССР-эй национальна харилсаануудта хэгдэһэн туйлай ехэ хубилалтые тодорхойлоо.

Мүнөө бэелүүлэгдэжэ байһан Конституциин соносхоһон совет демократиин ёһо гуримуудай хэлбэришэгүй бата бэхеэр һалбаран мандажа байһаниие Конституци абаһан сагһаа хойшо үнгэрһэн жэлнүүд эли тодоор харуулна. Совет демократи, буржуазна демократиһаа булюу һайн, зохёон байгуулхы агууехэ хүсэн байһанаа бүхы дэлхэйн урда гэршэлнэ.

Мүнөө үедэ хүн түрэлтэнэй этигэл найдабариие бэелүүлэн, социалистическэ демократи хэлбэришэгүйгөөр хүгжэжэ байна. Энэ хүгжэлтын гол удхань юуб гэхэдэ, капитализмһаа социализмда орохо ябадал болоно.

Советскэ демократизмын дэлгэрэн хүгжэлгэ социалистическэ обществын хүгжэхэ гол шухала ёһо гуримуудай нэгэн, онсо илгаань гээшэ.

Капиталистическэ обществодо хүгжэжэ байһан үйлэдбэрилгын хүсэнүүд капиталистическэ үйлэдбэриин харилсаануудтай эбсэшэгүй зүрилдөөтэй байдаг. Тиимэһээ буржуазна демократи кризистэ нэрбэгдэжэ, һандаран унана. Имагтал социалистическэ революци буржуазна гүрэниие усадхажа, хүниие хүнэй мүлжэхэ ябадалые үндэһэлһэн капиталистическэ үйлэдбэриин харилсаануудые, буржуазна демократиие усадхажа, капитализмын энэ зүрилдөөе үгы хэжэ шадаха байна.

Социализмын үедэ үйлэдбэриин харилсаанууд үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй хэмжээлэшэгүй ехэ ургалта хангана. Үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй ургалта социалистическэ үйлэдбэриин харилсаануудые һуладхаана бэшэ, харин бүри бэхижүүлдэг юм. Социалистическэ обществодо үзэгдэдэг үйлэдбэрилгын хүсэнүүд үйлэдбэриин харилсаанууд хоёрой хоорондохи антагонистическэ бэшэ зүрилдөөнүүд парти, правительствын зүгһөө үйлэдбэриин харилсаануудые шэнэдхэн һайжаруулһанай ашаар усадхагдана. Социалистическэ үйлэдбэриин харилсаанууд социалистическэ демократиин хэлбэришэгүйгөөр бэхижэн хүгжэхые хангана.

Манай орондо бүрин эрхэтэ арадай засаг байгуулагданхай. Советскэ Союз гэжэ СССР-эй Конституци соо хэлэгдэнэ, хүдэлмэришэд, таряашадай социалистическэ гүрэн мүн. Бүхы хуули засаг ажалшадай депутадуудай Соведүүдээр дамжуулагдан город болон хүдөө тосхоной ажалшадта үгтэнхэй.

Соведүүдэй миллион хахадһаа олон депутадууд — сельскэ Соведһээ эхилээд СССР-эй Верховно Совет хүрэтэр — арадай үмэнэһөө гүрэнэй засаг түрын хэрэгые бэелүүлнэ, гүрэнэй асуудалнуудые шиидхэлгэдэ олониитые хабаадуулна.

Мүн Советскэ гүрэнэй һунгуулиин хуулинууд советскэ демократиин буржуазна демократиһаа булюу һайн байһые харуулна. Манай һунгуулиин хуулинууд эрхэтэн бүхэнэй конституцяар үгтэһэн һунгуулиин эрхэеэ хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлхэ ябадалые хангана.

Совет арадай политическэ болон ажалай үндэр дэбжэлтын оршон байдалда үнгэрдэг Соведүүдтэ һунгаха һунгалтанууд хадаа совет арадай политическэ эдэбхи үүсхэлэй саг үргэлжын ургалтые, Коммунистическэ партидаа тэрэнэй хизааргүй үнэн сэхэ байһаниие эли тодоор харуулна. СССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха түрүүшын һунгалтаһаа эхилээд, Коммунистическэ парти партийнабэшэ хүнүүдтэй суг хамта Соведүүдтэ һунгаха кандидадуудые дэбжүүлдэг байна. Коммунистнуудай болон партийнабэшэ хүнүүдэй хамтаараа дэбжүүлһэн кандидадуудые арад зон нэгэн һаналаар дэмжэдэг. Иимэ нэгэдэл ямаршье буржуазна парти байгуулжа шадаагүй, шадахашьегүй.

1958 оной мартда СССР-эй Верховно Соведтэ болоһон һунгалтанууд социалистическэ демократиин һалбаран мандажа байһаниие дахин гэршэлээ. Тэрэ һунгалтада бүхы һунгагшадай 99 процентһээ дээшэнь хабаадаһан байна. Тиихэдээ бүхы арад зон һунгалтануудта хабаадаа гээшэ. Коммунистнуудай, партийнабэшэ хүнүүдэй дэбжүүлһэн кандидадуудай түлөө 133 миллионһоо дээшэ һунгагшад гэхэ гү, али голосованида хабаадагшадай 99 процентһээ дээшэнь голосоо үгөө. Харин энэ жэлэй ноябрьда болоһон США-гэй конгрессто һунгаха һунгалтада һунгагшадай үсөөнхинь—оройдоол 42 процентнь хабаадаа. Һайрхуулагдаһан американска демократи бодото дээрээ иимээр харагдана.

Үмсын зөөри, хүниие хүнэй мүлжэлгэ дээрэ үндэһэлһэн буржуазна демократи хүнүүдые ёһо тэдысэ адли эрхэтэн гэжэ соносхохоһоо саашаа гаража шадахагүй юм. Буржуази, тэрэнэй туһамаршад ёһо тэдысэ тэгшэ эрхэ, сүлөөе соносхоод лэ демократиие хизаарладаг гээшэ. Тиихэдээ үнэн дээрээ ямар анги демократическа эрхэтэйб, правительствомнай ямар ангиин эрилтэнүүдые тодорхойлон хамгаалнаб гэһэн гол шухала юумые зорюута далдалан нюудаг байна.

СССР-эй Конституцида бэшэгдэһэн эрхэ сүлөөгөө ороной арад зоной бодото дээрэнь эдлэхэ бүхы арга боломжо байгуулагданхай. Энэ советскэ социалистическэ демократиин гол шухала зүйл болоно. Иимэл байдал буржуазна демократиин оронуудта үгы, байхашьегүй.

Буржуазна демократиһаа советскэ демократиин онсо илгаань гэхэдэ, Соведүүдэй депутадууд һунгагшадайнгаа урда тоосодог байна. Гэхэ зуура капиталистическэ оронуудта парламентын депутадууд һунгагшадай эрхэ хүсэлые тоодоггүй, тэдэнэй урда ямаршье харюусалгагүй юм. Жэшээ болгон США-дахи политическэ байдал харуулхада болоно. Тэндэ буржуазна партинуудай (демократическа, республиканска) кандидадууд эб найрамдалай политика ябуулхабди гэжэ һунгагшадтаа үгэеэ үгөөд, һунгалтын һүүлээр тэрэнээ мартаад, буу зэбсэг ехээр гаргаха, шэнэ дайе бэлэдхэхэ политикые бэелүүлжэ байна.

Соведүүдэй орон дотор депутат арадай зарса гээшэ, тиин һунгагшадайнгаа урда тоосодог, харюусалгатай байдаг.

Профсоюзай, комсомолой, кооперативна болон колхозой демократи хүгжэн дэлгэрхэдээ советскэ демократизмые бүри саашань хүгжөөнэ. Советскэ демократиин хүтэлбэрилхы хүсэн—Коммунистическэ парти мүн болоно.

КПСС-эй XX съезд советскэ демократизмые саашадань хүгжөөхэ зорилго табяа. Съездын һүүлээр манай парти, Советскэ гүрэн энэ зорилго бэелүүлхэ талаар ехэ хүдэлмэри хэһэн байна.

Ленинскэ демократическа централизмда түшэглэжэ, партимнай промышленность болон барилгые эрхилхэ хэрэгые шэнэдхэн хубилгаа. Мүнөөнэй шэнэ эрхэ байдалда советскэ профсоюзай үүргэ бүри ехэ болоо.

КПСС-эй ЦК-гэй 1957 оной декабриин Пленумэй шиидхэбэриин ёһоор профсоюзуудай үмэнэ шэнэ харюусалгатай зорилгонууд табигдаа. СССР-эй Верховно Соведэй Президиум 1958 оной июлиин 15-да «Профессиональна союзай фабрично-заводской, нютагай комитедэй эрхэнүүд тухай» Дүрим баталан абаа. Энэ Дүрим үйлэдбэриие хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ хүдэлмэришэд, алба хаагшадые бүри олоор хабаадуулха, хүдэлмэришэд, алба хаагшадай ажал хүдэлмэриин, салин хүлһэнэй, ажабайдалай шухала асуудалнуудые олониитын хиналта доро табиха арга боломжонуудые бүри үргэдхэнэ.

Парти, гүрэмнай хүдөө ажахын үйлэдбэриие эрхилэлгэдэ олониитэ колхозно таряашадые хабаадуулха бүхы арга боломжонуудые байгуулаа. Колхозно демократи бүри хүгжөөгдөө, колхозуудай хамтын суглаанай үүргэ улам дээшэлээ.

Коммунистическэ ёһоор манай залуушуулые хүмүүжүүлдэг, коммунизм байгуулха асари ехэ зорилгонуудые дүүргэлгэдэ тэдэниие элсүүлдэг, эмхидхэдэг комсомолой үүргэ бүри ехэ болоо.

Гүрэнэй шухала асуудалнуудые шиидхэхэдээ, парти, правительство үргэн олониитэ ажалшадтаяа саг үргэлжэ зүбшэн хэлсэдэг. 1959—1965 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ даабарита тоонууд тухай Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүдые, мүн һургуулиие шэнэдхэн хубилгаха тухай асуудалые зүбшэн хэлсэлгэ мүнөө орон доторнай үргэнөөр дэлгэржэ байһан ябадал энээн тухай дахин гэршэлжэ үгэнэ.

* * *

Пролетариадай диктатура хүн түрэлтэнэй түүхэдэ түрүүшынхеэ ажалша олониитые ушар ёһо мэдэрэн, зохёон байгуулхы ажал тээшэ зоригжуулаа. СССР-эй арадуудай экономико болон культурые үндэһөөрнь хубилгаа. Советскэ Союз богонихон болзор соо һүр хүсэтэ индустриально-колхозно гүрэн болоо. Мүнөө промышленна үйлэдбэриингөө хэмжээгээр Европодо нэгэдэхи һуури эзэлнэ. Мүн хүн бүхэндэ хүртэсын талаар продукци үйлэдбэрилгөөр США-е хүсөөд, ахижа гараха зорилго табяад, тэрэнээ амжалтатайгаар шиидхэжэ байна. Ороной хүдөө ажахы дэлхэй дээрэ эгээн томо механизированнэ ажахы болонхой.

СССР дотор Совет засагай үедэ культурна революци бэелүүлэгдэжэ, манай бүхы арадуудай культура харагдаа үзэгдөөгүйгөөр һалбаран хүгжөө.

Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүд коммунистическэ байгуулалтын асари ехэ түсэб хараална. Энээниие дүүргэхэдээ арадай ажабайдал бүри ехээр һайжарха, орон доторнай эд хэрэгсэлэй зүйлнүүд элбэг дэлбэг болохо байна. Ойрын арбан табан жэлэй туршада СССР бүхы үйлэдбэриингөө хэмжээгээр, тэрэшэлэн хүн бүхэндэ хүртэхэ продукци үйлэдбэрилгөөр дэлхэй дээрэ түрүү һуури эзэлхэ юм. Манай орондо коммунизмын материально-техническэ база байгуулагдаха. Эдэ бүгэдэ хадаа эгээл хүгжэнги капиталистическэ оронуудтай эбэй ёһоор хэжэ байһан экономическа мүрысөөндэ Советскэ Союзай туйлаһан агууехэ илалта мүн болохо байна.

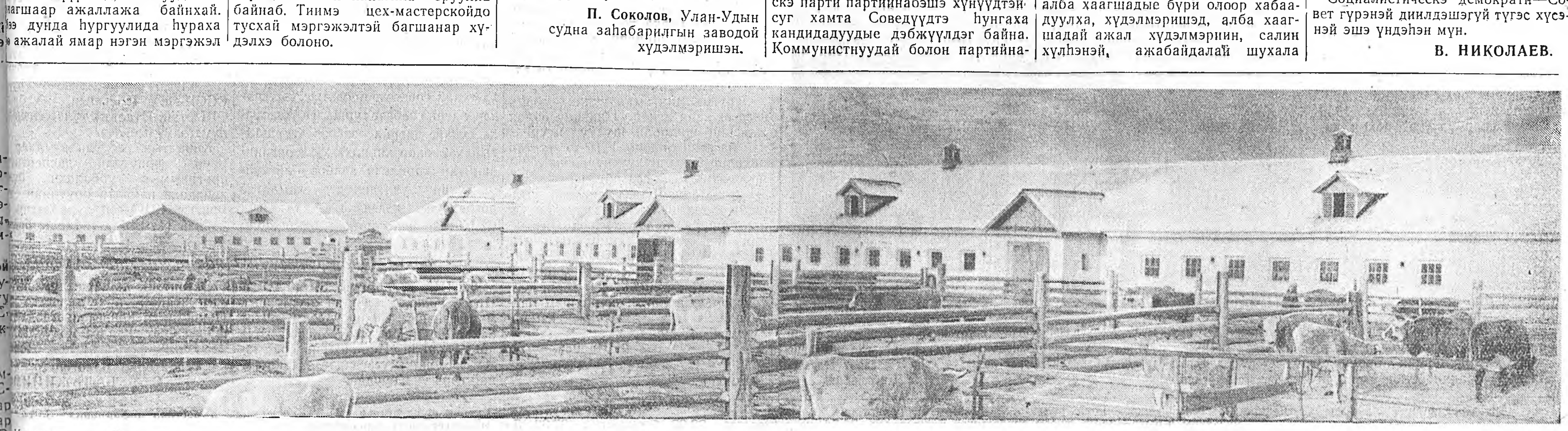
Эдэ ехэ амжалтанууд яахадаа туйлагдааб гэбэл, пролетариадай диктатура арадай хүсэл зоригые бэелүүлдэг, арадтаа түшэглэдэг, тэрэнэй зохёон байгуулхы һүр хүсэндэ, эдэбхи үүсхэлдэ түшэглэдэг байна бшуу.

СССР эб найрамдалай, демократиин, социализмын лагериие толгойлжо, арадуудай хоорондо эб найрамдал тогтоохын түлөө тэмсэжэ, уласхоорондын байдалда айхабтар ехэ нүлөө үзүүлжэ байна. Энээн дээрэһээшье харахада советскэ социалистическэ демократизмын мандажа байһаниинь эли тодо болоно.

Социалистическэ демократизмын бадаран мандалга Совет гүрэнэй, арадай демократиин оронуудай хүгжэлтын гол ёһо гуримуудай нэгэн гэжэ СССР-эй, социалистическэ лагериин оронуудай дүй дүршэл харуулна. Социалистическэ демократи хадаа социализм, коммунизм байгуулхын түлөө тэмсэлые эмхидхэдэг агууехэ хүсэн гээшэ.

Социалистическэ демократи—Совет гүрэнэй диилдэшэгүй түгэс хүсэнэй эшэ үндэһэн мүн.

В. НИКОЛАЕВ.

Иволгын аймагай «Коминтерн» колхоз малай үбэлжэлгэ һайнаар үнгэргэхын түлөө тэмсэнэ. Энэ колхоз малаа тэжээлээр хангаһхай, малай байрануудые һайнаар дулаалаа. Мүнөө үнеэдэй фермэнүүдые саашадань оньһожоруулна. 3-дахи комплексно бригадын үнеэдэй байрада автоуһалуури тодхогдожо байна. **Зураг дээрэ:** тус бригадын үнеэдэй байрын юрын түхэл.

А. Мантаевай фото.

ДОСААФ-эй худэлмэриие һайжаруулха

Һаяхан Советскэ райгүйсэдкомой зүблөөн болоо. Энэ зүблөөн дээрэ районой предприяти, эмхи зургаануудта «ДОСААФ-эй худэлмэри ямараар ябуулагданаб?» гэһэн асуудал зүбшэн хэлсэгдээ. Тус асуудалаар Советскэ районой ДОСААФ-эй комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Наумов тобшохон элидхэл хээ.

—Манай районой зарим предприяти, эмхи зургаануудта оборонно худэлмэри ехэ нобшоор, хайша хэрэгээр ябуулагдана,— гэжэ нүхэр Наумов хэлэбэ.—Илангаяа һүүлэй үедэ манай районой ДОСААФ-эй эмхинүүдэй урда табигдаһан даалгабаринууд бэелүүлэгдэнгүй байһаар. Һүүлэй мэдээнүүдэй ёһоор, район дотор бии байһан 60 коллективһээ 38-ниинь ажалшадые оборонно худэлмэридэ һургаха талаар өөдтэй юумэ хээгүй. Жэшээлхэдэ, Мелиоводстрой, Бурят драмын театр, «Востсибэлектро» трест, Геологоуправлени, «Восход» артель болон бусад эмхи зургаануудта дурсагдаһан худэлмэри болошогүй нобшоор ябуулагдажа байнхай. Эдэ организацинуудай зариманиинь ажалшадые оборонно худэлмэридэ һургаха гэжэ түсэбөөр хараалагдаһан 22 часай программые эхилээшьегүй байна. Тиихэдэ Бурят драмын театрта мүнөөдэр хүрэтэр ДОСААФ-эй эхин организаци эмхидхэгдээгүй байһаар.

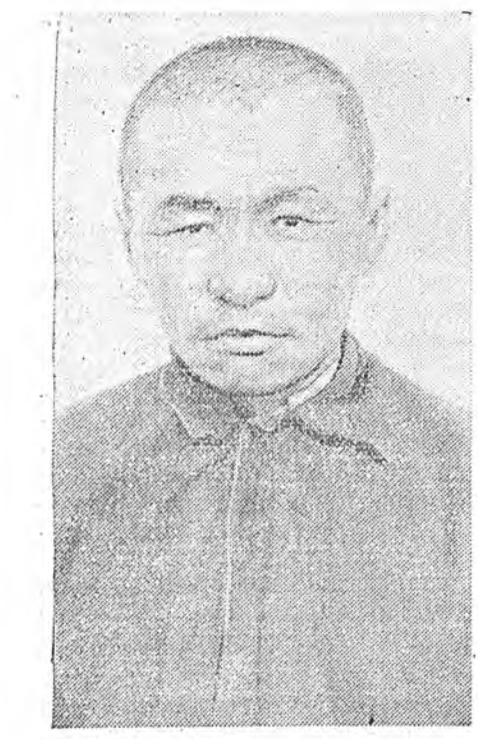
— Манай трестын худэлмэришэд бултадаа шахуу республикымнай аймагуудаар таранхай,—гэжэ, «Востсибэлектро» трестые эрхилэгшэ нүхэр Френкель хэлэбэ.—Тиимэһээ энэ худэлмэри урагшагүйгөөр ябуулагдана. Трестдэмнай аппарадай 30-аад худэлмэришэд бии. Тэдэнэртэй хоёр-гурбан заняти үнгэргэгдөөд байна. Бидэнэр хараалагдаһан түсэбөө декабриин 25 болотор дүүргэхэбди.

Удаань үгэ абаһан Бурят драмын театрын директор нүхэр Балбаров иигэжэ хэлээ:

— ДОСААФ-эй районно комитедээр эльгээгдэһэн багшанарай институдай хоёр студентнэр-инструкторнууд манай коллективтэй түрүүшынгээ заняти үнгэргэхэдөө бэлэдхэлгүй ерэһэн байгаа. Тиихэдэнь бидэнэр дүршэлтэй ондоо хүниие эриһэн байнабди. Теэд мүнөө болотор манайда инструкторые эльгээнэгүй. Декабриин арба гаранаар театрымнай артистнар гастрольһоо бусажа ерэхэнь. Тиихэдэнь лэ занятяа эмхи гуримтайгаар, саг соонь хэхэ байнабди.

Хэлсэгдэһэн асуудалаар олон хүн үгэ хэлэжэ, ажалшадые оборонно худэлмэридэ һургаха түсэбөө декабриин 20—25-даар дүүргэхэбди гэжэ тэдэнэр Советскэ райгүйсэдкомые найдуулһан байна.

Эрхим хонишодой нэгэн

Бага наһанһаа хойшо хони харууһалжа, ажалай тодхол олоһон Дашижап Раданжапов Зэдын аймагай Борьёогой сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой эрхим хонишодой нэгэн юм.

Борьёогой ногооной нарин, хужарлиг туладань мал тарган байдаг. Гэбэшье тэдэниие һайнаар харууһалха хэрэгтэй. Нүхэр Раданжаповай дааһан хонид ходо һайн харууһалгада байжа, гарза хоролтодо ородоггүй юм. Энэ хонишон зунай халуунда хонидоо гол горхоной эрьеэр, хада уулын оройгоор ябуулжа адуулна. Намартаа тарянай холын поли дээрэ адуулжа таргалуулдаг. Тиигээд хонишон Раданжаповай хонид хүшэ шадал һайнтайгаар үбэлжэжэ эхилээ.

Түсэбэй ёһоор шэрүүн нооһотой хонин бүриһөө 2,5 килограмм нооһо абаха байһан аад, 3 килограмм хайшалба.

Зураг дээрэ: нүхэр Дашижап Раданжапов.

Ц. Сагалеев.

Элдэб дурадхалнууд оробо

ВЛКСМ-эй обком БурАССР-эй Гэгээрэлэй министерствотэй хамта республикын комсомолой эдэбхитэдэй суглаа декабриин 3-да Улан-Удэдэ үнгэргэбэ. Эдэбхитэдһээ гадна, зарим дунда һургуулинуудай директорнүүд, ОНО-е даагшад, пионерскэ худэлмэрилэгшэд суглаанда хабаадалсаа.

Ажабайдалтай һургуулиин холбоо барисаае бэхижүүлхэ, орон дотор арадай гэгээрэлые саашадань һайжаруулха тухай асуудалаар Гэгээрэлэй министрын орлогшо нүхэр Никоров элидхэл хээ. Элидхэл гушаа хорёод хүн үгэ хэлэжэ, һургуулиие шэнэдхэн һайжаруулха асуудалаар элдэб дурадхалнуудые оруулһан байна.

КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тезисүүдые һайшааһан, комсомольско, пионерскэ организацинуудай зорилгые тодорхойлһон тогтоол абтаа.

Худэлмэришэн бэшэгшэдэй суглаан

Уржадэр, декабриин 3-да Ленинэй орденто оперо, баледэй театр соо партиин Улан-Удын горкомой, СССР-эй журналистнуудай союзай Бурядай АССР-тэхи эмхидхэлэй бюрогой, республиканска газетэнүүдэй үүсхэлээр республикымнай ниислэл хотын худэлмэришэн бэшэгшэдэй суглаан болоо.

«КПСС-эй XXI съездын бэлэдхэлэй үедэ хэблэлэй, худэлмэришэн бэшэгшэдэй бэелүүлхэ зорилгонууд» гэһэн элидхэл партиин Улан-Удын горкомой секретарь нүхэр Ножкин хээ.

Элидхэл тушаа Улан-Удын модоной заводой худэлмэришэн Луговой, шэлэй заводой инженер Гердлин, «Правда Бурятии» газетын редактор Стегачев болон бусад үгэ хэлээ.

Һүүлээрнь «Инаг дуранай түлөө» гэжэ балет суглаанда хабаадагшадта харуулагдаба.

Марс дээрэ болоһон шуурган

Манай ороной астраномууд замбуулин түбиие, одо мүшэдые тон ехээр шэнжэлдэг болонхой. Һаяхан Марс гэдэг планетэ Газарта дүтэлһэн байна. Тэрэниие ажаглач шэнжэлһэн Ленинградай университедэй обсерваториин директор, профессор В. Шаранов ТАСС-эй корреспондентдэ һонирхолтой мэдээ үгэбэ.

Марс тэнгэриин хойто зүгэй одо мүшэд соогуур ябажа гараа. Тиимэһээ Ленинградай широтада оршодог обсерваторинуудта һайнаар харагдажа, һонирхолтой ажаглалта хэхэ арга олгоо.

Марс дээрэ улаабтар үнгэтэй «элһэн талын» дунда «далай» гэжэ нэрлэгдэдэг бүрүүл газар хододоо һайнаар харагдадаг юм. Энэ жэлдэ тэрэниие илгаруулхань бэрхэтэй байба. Юун дээрэһээ тиимэ байгааб гэхэдэ, ноябриин хахадаар Марс дээрэ ехэ һалхи шуурган боложо байгаа ха. Агаарынь шарабтар үнгөөр манатажа, газар дайдань арайхан харагдаба. Марс дээрэ болоһон ехэ һалхи шуурганай тооһо, шорой бурьюулһаниие энэ ушар гэршэлнэ. Иимэ һалхи шуурган үшөө 1956 оной сентябрьда эхилһэн юм. Нэгэ бага замхаһанайнгаа һүүлдэ тэрэ һалхи шуурган дахяад эхилээ гэхэдэ болохо байна.

Урдань ажаглагдаагүй энэ ушарай шалтагаан юуб? Тухайлжа хэлэхэдэ, Наранай толбо болон тэрэнэй газаа талын гал дүлэн Газарайхидал адляар Марсын атмосферэдэ нүлөөлдэг байна.

ТАСС-эй мэдээсэлһээ.

ХИЛЫН СААНАҺАА

Италиин коммунистическэ партиин ЦК-гэй пленум

РИМ, декабриин 3. (ТАСС). Италиин коммунистическэ партиин ЦК-гэй пленум эндэ боложо байна. «Залуушуулай ерээдүйн түлөө коммунистнуудай тэмсэл» гэһэн зүбшэхэ зүйлэй нэгэдэхи пунктаар ИКП-гэй ЦК-гэй секретариадай гэшүүн Инграо элидхэл хээ.

Нэгэдэхи пунктые зүбшэн хэлсэлгэдэ Италиин залуушуулай коммунистическэ федерациин Центральна Комитедэй гэшүүд мүн лэ хабаадалсаһан байна.

Франциин коммунистическэ партиин ЦК-гэй пленум болохонь

ПАРИЖ, декабриин, 3. (ТАСС). Франциин коммунистическэ партиин ЦК-гэй пленум декабриин 11, 12-то Дрансида (Париж шадарай һуурин газар) болохонь гэжэ «Юманите» газетэ мэдээсэнэ. «Парламентда болоһон һунгалтаһаа хойшонхи политическэ байдал, партиин зорилгонууд» гэһэн асуудалые пленум зүбшэн хэлсэхэ юм. ФКП-гэй ЦК-гэй политбюрогой гэшүүн Этьен Фажон элидхэлшээр томилогдоо.

КНДР-эй правительственна делегаци Хитадта ерэбэ

ПЕКИН, декабриин 2. (ТАСС). Синьхуа агентствын корреспондент иигэжэ дамжуулна:

КНДР-эй Министрнүүдэй Кабинедэй Түрүүлэгшэ Ким Ир Сен түрүүтэй Корейн правительственна делегаци Ханойһоо Ханчжоудо мүнөөдэр ерээ.

Венгриин сэрэгэй делегаци Пекиндэ ерэбэ

ПЕКИН, декабриин 3. (ТАСС). Венгриин Арадай Республикын сэрэгэй делегаци «ТУ-104» самолёдоор мүнөөдэр Пекиндэ ерээ. Оборонын министр Ревес Геза делегациие толгойлно.

КНР-эй Оборонын министр маршал Пын Дэ-хуай, КНР-эй Оборонын министерствын харюусалгатай худэлмэрилэгшэд аэродром дээрэ делегациие угтаа.

Индонезиин парламентда

ДЖАКАРТА, декабриин 3. (ТАСС). Индонезидэхи Голландиин предприятинуудые гүрэнэй мэдэлдэ абаха тухай Хуулиин проектые Индонезиин парламент мүнөөдэр һайшаагаа. Машуми партиин, католическа партиин түлөөлэгшэд дуугаа үгэлгын үедэ һаналаа баряа. Ойрын 6 һарын турша соо энэ хуулиие бэелүүлхээр правительство хараална.

Франциин коммунистическэ партиин ЦК-гэй политбюрогой мэдүүлгэ

ПАРИЖ, декабриин 3. (ТАСС). Национальна суглаанда болоһон һунгалта тушаа Франциин коммунистическэ партиин ЦК-гэй политбюрогой мэдүүлгые «Юманите» газетэ мүнөөдэр толилоо. «Сустель, Дебре болон Шабан-Дельмасай ударидадаг ЮНР партяар зориг-жуулагдадаг хэтэрмэ хархис болон фашист хүсэнүүдэй дабшажа байһые парламентда болоһон һунгалтын нэгэдэхи болон хоёрдохи тур гэршэлэн харуулба гэжэ мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

Энэ дабшалтын эшэ үндэһэниинь юуб гэхэдэ, демократида харша шовинистическэ худэлөөн боложо, оронойнгоо нэрэ хүндэ болон аша туһын тулада оролдохо ёһоорол оролдодог олон француззуудые маргуулаа. Тэдэнэр де Голлиин дэмжэлгэ доро байдаг баруунай үзэл хэтэрмэ ехээр баримталагшад оронойнгоо байдал заһаруулжа шадаха бэзэ гэжэ һанаһан байгаа. Тиихэдэ баруунай үзэл хэтэрмэ ехээр баримталагшад хадаа 11 жэлэй турша соо, мүн дайнай урда тээхи үедэшье Францида болоһон доройтолгын түлөө харюусалгатай, томо буржуазин ёһотойл түлөөлэгшэд юм гэжэ мэхэлүүлэн маргаһан эдэ француззууд ойлгодоггүй байгаа».

Хэтэрмэ хархис хүсэнүүд яахадаа илалта туйлааб гэхэдэ, социалистическэ партиин хүтэлбэрилэгшэдэй политикаһаа дулдыдаһан байна. Эдэ хүтэлбэрилэгшэд нэгэ талаһаа шовинизм һүжэрөөн дэлгэрүүлдэг байгаа. Энээнииень Алжирта, мүн Суэцкэ асуудалаар Ги-Моллегэй бэелүүлһэн политика гэршэлэн харуулна. Нүгөө талаһаа коммунизмда эсэргүү тэмсэл хэнэбди гээд худэлмэришэдэй болон демократическа хүсэнүүдые эмхи гуримгүй болгоо, эсэстэнь, һунгалтын болохо үедэ эгээн хархис Сустелиин ЮНР партитай холбоо барисаа огто түдэгэсэнгүй байгуулаа гэжэ ФКП-гэй ЦК-гэй политбюро онсолон тэмдэглэнэ.

Тиимэ болохолоороо, орондомнай горьтой аюулай тохёолдожо байһые һунгалтын дүн гэршэлэн харуулба.

Һунгалтын нэгэдэхи турта 4 миллион шахуу дуу, хоёрдохи турай үедэ, багсаахада, 500 мянган дуу абаһан коммунистическэ парти демократиин болон социальна дэбжэлтын дабагдашагүй хэрэм байһанаа эли тодоор харуулаа.

Де Голлиин шэлэн абаһан һунгуулиин гурим парламентда коммунистическэ партиин түлөөлэлгые 10 депутат хүрэтэр хороогоо, тиихэдэ Сустелиин ЮНР үсөөн дуу абаһан байбашье, 188 һуури эзэлһэн байна.

Һунгуулиин гурим бүхы демократическэ хүсэнүүдтэ тааруугүй байхаһаа гадна, ороноо түлөөлэлгэ багатай Национальна суглаатай болгохо байна. Национальна суглаанда баруунай үзэл хэтэрмэ ехээр баримталдаг партинууд эзэрхэн байха болоно.

Һунгалтаһаа уламжалан тохёолдоһон шэнэ оршон байдалда, 4 миллион эрэгтэй, эмэгтэй француззуудай этигэл найдабарида түшэглэн, коммунистическэ парти хадаа һаад ушаруулжа байһан бүхы юумые зайсуулжа, эрхэ сүлөөе хамгаалхын тулада нэгэдэхыень уряалан, партида хамаадалгаһаань дулдыдангүйгөөр, ажалшадта, худэлмэришэд болон таряашадта, бүхы республиканецуудта хандана.

Худэлмэришэдэй болон демократическа хүсэнүүдэй можо боложо хубаарһан, тэрэниинь социалистнууд болон радикалнуудай хүтэлбэрилэгшэдэй дэмжэһэн дээрэһээл фашист хархис хүсэнүүд илалта туйлаа. Арад зон бата нэгэдэлтэй болоод байхадаа эдэ хүсэнүүдые илажа шадаха.

Франциин ёһотойл нэрэ хүндые, соёл сурталай, үзэл бодолой нүлөөе, социальна талаар түрүү һүриинь тэхэрюулхые эрмэлзэдэг коммунистическэ парти хадаа өөрынгөө демократическа, эб найрамдалда дуратай гол ёһые хүтэлбэри болгон, һунгалтын дүнгэһөө шухала тобшолол хэхыень социалистнуудые, элдэб үзэл баримталдаг демокрадуудые ехээр уряална гэжэ мэдүүлгэ соо заагдана.

Оронойнгоо бэелүүлхые хүсэжэ байһан политикын илахын тулада шанга засагта, фашизмда эсэргүүсэн тэмсэдэг хүсэнүүдэй түргэнөөр нэгэдэхэнь шухала.

Эрхэ сүлөөе аршалан хамгаалха, демократиие һэргээхэ шухала. Демократиин һэргээгдэхэдэ, нэгэ хүнэй хүсэл бэшэ, харин арад зоной һанал бодол шиидхэхы үүргэ дүүргэхэ ёһотой.

Алжирта хэлсээ хэжэ, амгалан байдал тогтоохо шухала.

Ажалшадай байдал нилээд ехээр һайжаруулха хэрэгтэй.

Дай хэхын тулада гаргашалагдадаг олон миллиард франкнуудые экономическа кризис зайсуулха зорилгоор амгалан ёһоной капитальна худэлмэридэ зорюулха шухала.

Франциин соёл культурын хүгжэлтые хангаха, гүрэнэй һургуулинуудые абарха шухала.

Имагтал оронойнгоо аша туһа хараһан, үнэхөөрөөл национальна политика уласхоорондын оршондо бэелүүлхэ шухала.

Город болон тосхонуудта, эмхи зургаанууд болон университедүүдтэ ажаллажа, Эхэ оронойнгоо нэрэ хүндые хангадаг эрэгтэй, эмэгтэй француззууд иимэ демократическа политика бэелүүлжэ шадаха.

Хархис хүсэнүүдэй бэеэ барингиибайхын тулада, тиигээд тэдэниие хобхолон хаяхын тулада нэгэдэхыень, тэмсэхыень бүхы хүнүүдые бидэнэр уряалнабди.

Ороной агууехэ республиканска хүсэн байһанаа хэзээ хэзээнэйхиһээ ехээр харуулһан коммунистическэ парти хадаа саашанхи илалтада бэлэдхэхын тулада нэгэдэхыень уряалан Франциин бүхы демокрадуудта хандана.

Социалистическэ байгуулалтын эдэбхитэд—эхэнэрнүүдэй Бүгэдэхитадай суглаан нээгдэбэ

ПЕКИН, декабриин 3. (ТАСС). Социалистическэ байгуулалтын эдэбхитэд—эхэнэрнүүдэй Бүгэдэхитадай суглаан мүнөөдэр Пекиндэ нээгдээ. КНР-эй хүдөө ажахын, промышленностиин, транспортын түрүүшүүл, багшанар, врачууд, эрдэмтэд—хамта 2,5 мянга гаран хүн суглаанда ерэһэн байна.

Хитадай коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй зүгһөө КПК-гэй ЦК-гэй политбюрогой гэшүүн Пын Дэ-хуай делегадуудые амаршалаа. Профсоюзуудай Бүгэдэхитадай федерациин гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо Сюй Чжи-чжэн, Демократическа залуушуулай Бүгэдэхитадай федерациин национальна комитедэй түрүүлэгшэ Лю Си-юань гэгшэд амаршалгын үгэнүүдээр суглаанда хандаһан байна.

Женевэдэхи зүблөөнүүд дээрэ

ЖЕНЕВА, декабриин 3. (ТАСС). Ядерна зэбсэг туршалга болюулха тухай гурбан гүрэнэй зүблөөндэ хабаадагшадай ээлжээтэ заседани мүнөөдэр болоо. Атомна, водородно зэбсэг туршалга болюулха тухай асуудалаар Советскэ правительствын деклараciие, атомна, водородно зэбсэг туршалга болюулха тухай советскэ проектые, тэрэшэлэн ядерна зэбсэг туршалга болюулха тухай, ядерна зэбсэг туршалгын хойноһоо хиналта хэхэ организацитай харилсаа холбоо байгуулха тухай уялгануудта хамаатай договорой нэгэдэхи статьягай США-гэй делегациин дурадхаһан текстые зүблөөндэ хабаадагшад саашадань хэлсэһэн байна.

Удаадахи заседанинь декабриин 4-дэ болохоор зарлагдаа.

ЖЕНЕВА, декабриин 3. (ТАСС). Гэнтын добтолго болюулха хэмжээнүүд тухай асуудалаар экспертнүүдэй зүблөөнэй ээлжээтэ заседани мүнөөдэр боложо, Албаниин түлөөлэгшэ түрүүлэгшээр һуугаа. СССР-эй, Польшын, Албаниин, США-гэй, Италиин түлөөлэгшэд мэдүүлгэнүүдые хээ.

Хиналтын асуудалнуудаар баруун оронуудай экспертнүүдэй программын гурбадахи бүлэгтэ хоёрдохи нэмэлтэ оруулһан документые США-гэй түлөөлэгшэ зүблөөнэй үзэмжэдэ табиһан байна.

Пакистанай сэрэгүүд Индиин газарые буудаба

ДЕЛИ, декабриин 3. (ТАСС). Пресс Траст оф Индиа агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор Ассам штат болон Зүүн Пакистан хоёрой хилэ шадар байдаг Индиин Тилгаон гэжэ тосхониие үсэгэлдэр Пакистанай сэрэгүүд буудаа.

Энээнтэй дашарамдуулан Ассам штадай правительство Зүүн Пакистанай правительствода эрид шанга буруушаалга мэдүүлээ.

„ГДР-эй МАСТЕРСКОЙ“

ГДР-эй урда захын хубида оршодог город болон индустриальна томо округ Карл-Маркс-Штадт (урдынь Хемниц) «Германиин Демократическа Республикын мастерской» гэжэ нэрлэгдэхэ ёһоороо нэрлэгдэдэг юм. Энэ округ промышленностиин талаар Галле гэжэ индустриальна районой удаа орожо, республика дотороо хоёрдохи һуури эзэлдэг.

Энэ округой дайнай хойто тээхи түүхэ—Германиин зүүн талын хубидахи томо томо бүхы промышленна центрнүүдэй түүхэдэл адли юм. Үнгэрһэн дайнай үедэ энэ городой хахадынь һандаргагдааһэн. Округой предприятинуудай гурбанай нэгэ хубиһаа үлүүнь һандаргагдаһан байгаа. Городой болон округой промышленность мүнөө һэргээн бодхоогдохоһоо гадна, харин саашадаа хүгжэһэн байна. Мүнөө гансахан Карл-Маркс-Штадт городой машина бүтээлгын заводуудта 41 мянган худэлмэришэн ажаллана. Энэнь 1950 онойхиһоо хоёр дахин олон. Нэгэдэхи табан жэлэй 1955 ондо дүүргэгдэхэдэ бүхы округой промышленна хүгжэлтын хэмжээн 1950 онойхиһоо хоёр үлүүтэй дахин нэмэһэн байна.

Карл-Маркс-Штадт округой станок бүтээлгын заводууд ГДР-һээ хари гүрэнүүдтэ худалдагдадаг бүхы станогуудай дүрбэнэй нэгэ хубиһаа үлүүе хангана. Фриц-Хеккертын нэрэмжэтэ станок бүтээлгын предприяти дайнай үедэ тон ехээр һандаргагдаһан аад, дэлхэйн 40 орондо худалдагдадаг фрезернэ станогуудые мүнөө бүтээн гаргадаг. «Майн 8-най нэрэмжэтэ» заводой бүтээн гаргадаг токарна станогууд социалистическэ оронуудһаа гадна, мүн Скандинавиин оронуудта, Англи, Франци болон Турцида худалдагдадаг юм. ГДР-эй Плауэндэхи ротационно машина бүтээн гаргадаг ехэхэн завод Советскэ Союзай болон арадай демократиин бүхы шахуу оронуудай типографинуудые бүтээн гаргаһан продукцяараа хангана. «ГДР-эй мастерскойдо» бүтээн гаргагдаһан бүд нэхэлгын предприятинуудай комплексно түхеэрэлгэнүүд Болгари, Хитад, Венгри, Турци болон Суданда абаашагдадаг байна.

Цвиккау, Бердау болон Цшопаудахи заводуудай бүтээһэн хүнгэн, ашаанай автомобильнууд, мотоциклнууд республика соогоо, мүн тэрэнэй газаа тээгүүршье мэдээжэ болонхой. «Ауди» гэжэ автозавод пластмассаар хэгдэһэн кузовтай хүнгэн автомашинануудые Европын бусад оронуудһаа нилээд урид үйлэдбэрилэн гаргадаг болоһон юм.

Гэбэшье тус округой промышленностиин гол һалбаринь бүд нэхэдэг промышленность болоно. Үшөө дайнай урда тээ Хемниц Европодо бүд нэхэлгын гол центрнүүдэй нэгэн байһан юм. Мүнөө Карл-Маркс-Штадта, мүн бүхы округ соо бүд нэхэлгэ дайнай урда тээхи хэмжээнһээ хэдэ дахин ехэ болоо. Ауэрбахта хэмэл бүдөөр юумэ бүтээн гаргадаг, Германи соо эгээн ехэ «Эсда» гэжэ текстильнэ предприяти худэлдэг юм.

Карл-Маркс-Штадт округто үзэсхэлэн һайхан газарнууд олон. Городһоо урагшаа нэгэ хэдэн километрын газарһаа Германиин гоё һайхан газарнуудай нэгэн бологшо рудата хаданууд эхилнэ. Энэ ой модото хаданууд хэдэн олон мянган амарагшад болон аяншалагшадай, мүн геологуудай анхаралые хандуулдаг байна. Эдэ промышленностиин бүхы һалбаринуудта хэрэглэгдэхэ зүйлнүүд тон элбэг юм. Тэндэхи газар дороһоо никель, вольфрам, уран олдоо. Фрейберг город шадар, мүн рудагай хадануудай дунда болон баруун талын хубинуудта туулганай, сайрай руданууд малтан абтана. Санкт-Эгидиен город шадар никелиин шэнэ баялиг уурхай геологууд һаяхан нээгээ. Мүнөө тэндэ барилгын тон ехэ талмай заһагдажа, Германи соо никель хайлуулан абаха тон томо завод бодхоогдожо байнхай. Энэ заводой ашаглалгада оруулагдахадань ГДР-тэ никель үйлэдбэрилгэ 15 дахин ехэ болохо юм.

Округой малтамалнуудай баһа нэгэ шухала центр—Цвиккау болон Эльсниц шадарай шулуу нүүрһэнэй бассейн болоно. ГДР-тэ малтан абтадаг бүхы шулуу нүүрһэнэй 90 процентнь тэндэһээ абтана.

Карл-Маркс-Штадт округой машина бүтээгшэд, металлургинууд, шахтёрнууд, бүд нэхэгшэд Германиин нэгэдэмэл социалистическэ партиин V съездын ороной үмэнэ табиһан экономическа зорилгые бэелүүлхын тулада ехэ зоригжолтойгоор ажаллажа, социализм байгуулха хэрэгтэ ехэ туһа нэмэри оруулжа байна.

В. Иванов.
(ТАСС).

Берлин.

Германиин Демократическа Республика. Коттбус округой Хойерсверд город шадар химическэ промышленностиин томо предприяти—боро нүүрһэнэй «Шварце Пумпе» гэжэ комбинат баригдажа байнхай. **Зураг дээрэ:** нүүрһэ хатааха түхеэрэлгэ хабсаргагдажа байна.
Центральбилд.

Редакторай орлогшо
С. Б. БАЛЬЖИНИМАЕВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов партийной жизни и экономики—47-59, пропаганды и местной информации—35-14, культуры и быта—34-05, писем трудящихся и переводов—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н00906. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. № 4726.